Plán péče
o přírodní rezervaci
Svobodova niva

na období
2027 – 2036

Plán péče je odborný a koncepční dokument ochrany přírody, který na základě údajů o dosavadním vývoji a současném stavu zvláště chráněného území navrhuje opatření na zachování nebo zlepšení stavu předmětu ochrany ve zvláště chráněném území a na zabezpečení zvláště chráněného území před nepříznivými vlivy okolí v jeho ochranném pásmu. Plán péče slouží jako podklad pro jiné druhy plánovacích dokumentů a pro rozhodování orgánů ochrany přírody. Pro fyzické ani právnické osoby není závazný. Realizaci plánu péče zajišťuje orgán ochrany přírody příslušný ke schválení péče, a to v součinnosti s vlastníky a nájemci dotčených pozemků postupy podle § 68 zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

Obsah

1. Základní údaje o zvláště chráněném území 1
1.1 Základní identifikační údaje 1
1.2 Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR 1
1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí 1
1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma 2
1.5 Překryv území s jiným typem ochrany 2
1.6 Kategorie IUCN 2
1.7 Předmět ochrany ZCHÚ 2
1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu 2
1.7.2 Předmět ochrany – současný stav 2
1.8 Cíl ochrany 5
2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany 6
2.1 Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů 6
2.1.1 Stručný popis území a jeho přírodních poměrů 6
2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů rostlin a živočichů 7
2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti 11
2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti 12
2.3 Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy 14
2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch 14
2.4.1 Základní údaje o lesích na lesních pozemcích 14
2.4.2 Základní údaje o rybnících, vodních nádržích a tocích 15
2.4.3 Základní údaje o útvarech neživé přírody 15
2.4.4 Základní údaje o plochách mimo lesní pozemky 15
2.5 Souhrnné zhodnocení stavu předmětů ochrany, výsledků předchozí péče, dosavadních ochranářských zásahů do území a závěry pro další postup 15
2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize 17
3. Plán zásahů a opatření 18
3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ 18
3.1.1 Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využívání 18
3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území 21
3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností 21
3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu 22
3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území 22
3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností 22
3.6 Návrhy na vzdělávací a osvětové využití území 23
3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území 23
4. Závěrečné údaje 24
4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů činností) 24
4.2 Použité podklady a zdroje informací 24

4.3 Seznam používaných zkratek 26
4.4. Podklady pro plán péče zpracoval 26
5. Přílohy **27**

1. Základní údaje o zvláště chráněném území

1.1 Základní identifikační údaje

evidenční číslo:	2014
kategorie ochrany:	přírodní rezervace
název území:	Svobodova niva
druh právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno:	vyhláška
orgán, který předpis vydal:	Správa NP a CHKO Šumava
číslo předpisu:	2/96
datum platnosti předpisu:	11. 11. 1996
datum účinnosti předpisu:	12. 12. 1996

1.2 Údaje o lokalizaci území v rámci územně správního členění ČR

kraj:	Plzeňský
okres:	Klatovy
obec s rozšířenou působností:	Klatovy
obec s pověřeným obecním úřadem:	Železná Ruda
obec:	Hojsova Stráž
katastrální území:	Hojsova Stráž

Příloha:
M1 – Orientační mapa s vyznačením území

1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Zvláště chráněné území: PR Svobodova niva

Katastrální území: 640727, Hojsova Stráž

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m^2)	Výměra parcely v ZCHÚ (m^2)*
170		ostatní plocha	neplodná půda	716	716
172/1		trvalý travní porost		9806	9806
172/3		ostatní plocha	neplodná půda	1106	1106
173		ostatní plocha	neplodná půda	750	750
181		ostatní plocha	neplodná půda	14636	14636
232		trvalý travní porost		5229	5229
244		trvalý travní porost		9077	9077
247/4		ostatní plocha	neplodná půda	5701	5701
271/1		lesní pozemek		37169	37169
271/2		ostatní plocha	neplodná půda	7796	7796
271/4		trvalý travní porost		238	238
271/5		ostatní plocha	neplodná půda	791	791
Celkem					**93015**

* Výměry parcel v ZCHÚ byly převzaty z www.cuzk.cz.

Ochranné pásmo není vyhlášené, je jím tedy dle § 37 zákona č. 114/1992 Sb. pás do vzdálenosti 50 m od hranice ZCHÚ.

Příloha:
M2 – Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma

1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	ZCHÚ plocha v ha	Vyhlášené OP plocha v ha	Způsob využití pozemku	ZCHÚ plocha v ha
lesní pozemky	3,7169			
vodní plochy			zamokřená plocha	
			rybník nebo nádrž	
			vodní tok	
trvalé travní porosty	2,4350			
orná půda				
ostatní zemědělské pozemky				
ostatní plochy	3,1496		neplodná půda	3,1496
			ostatní způsoby využití	
zastavěné plochy a nádvoří				
plocha celkem	**9,3015**			

1.5 Překryv území s jiným typem ochrany

národní park:	-
chráněná krajinná oblast (včetně zóny):	CHKO Šumava, I. zóna
překryv s jiným typem ochrany:	CHOPAV Šumava
mezinárodní statut ochrany:	Biosférická rezervace Šumava
	EECONET – zóna zvýšené péče o krajinu

Natura 2000

ptačí oblast:	CZ0311041 Šumava
evropsky významná lokalita:	CZ0314024 Šumava

1.6 Kategorie IUCN

IV – území pro péči o stanoviště/druhy

1.7 Předmět ochrany ZCHÚ

1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu

Druhově pestrá lesní, luční a prameništní společenstva podél pravobřežního přítoku Zelenského potoka se všemi jejich součástmi, ochrana floristicky cenné vegetace v bezlesých segmentech a zajištění přirozeného vývoje v lesnatých částech rezervace.

1.7.2 Předmět ochrany – současný stav

A. ekosystémy

ekosystém	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému	kód předmětu ochrany*
L2.2 Údolní jasanovo-olšové luhy (svaz *Alnion incanae*, podsv. *Alnenion glutinoso-incanae*)	60	Souvisle vyvinuté porosty při vodotečích, jak v nivě Zelenského potoka, tak na jeho pravobřežních přítocích. Ochranářsky cenné fytocenózy, přírodě blízké, místy polopralesovité, věkově i prostorově rozrůzněné, s výskytem letitých stromů, dostatečným množstvím mrtvého dřeva a květnatým bylinným podrostem. Zčásti přesah ke společenstvům suťových lesů (svaz *Tilio platyphylli-Acerion*). Ve stromovém patře hojně jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*), javor klen (*Acer pseudoplatanus*), javor mléč (*Acer platanoides*) a buk lesní (*Fagus sylvatica*), v potočních olšinách při Zelenském potoce převládá olše lepkavá (*Alnus glutinosa*). Z doprovodných druhů zastoupeny bříza bělokorá (*Betula pendula*), topol osika (*Populus tremula*), vrba jíva (*Salix caprea*), smrk ztepilý (*Picea abies*), jilm drsný (*Ulmus glabra*), třešeň ptačí (*Prunus avium*), jeřáb ptačí (*Sorbus aucuparia*) a olše šedá (*Alnus incana*). Keřové patro na mnoha místech bohatě vyvinuté, s hojným zastoupením lísky obecné (*Corylus avellana*) a bohatým zmlazením stromových dřevin, zejména javorů, Z dalších druhů přítomny kalina obecná (*Viburnum opulus*), zimolez černý (*Lonicera nigra*), vrba ušatá (*Salix aurita*) a růže převislá (*Rosa pendulina*). Bylinné patro: druhově velmi bohaté, se spoustou význačných druhů, hojně udatna lesní (*Aruncus dioicus*), bažanka vytrvalá (*Mercurialis perennis*), měsíčnice vytrvalá (*Lunaria rediviva*) a různé druhy kapradin včetně papratky samičí (*Athyrium filix-femina*). Bohaté populace lilie zlatohlavé (*Lilium martagon*) a lýkovce jedovatého (*Daphne mezereum*). Roztroušeně vraní oko čtyřlisté (*Paris quadrifolia*), samorostlík klasnatý (*Actaea spicata*), plicník lékařský (*Pulmonaria officinalis*), kokořík přeslenitý (*Polygonatum verticillatum*), pryskyřník platanolistý (*Ranunculus platanifolius*), vemeník zelenavý (*Platanthera chlorantha*), vzácně prstnatec Fuchsův (*Dactylorhiza fuchsii*) a bradáček vejčitý (*Listera ovata*). Vysoká diverzita lišejníků, na které se podílejí i vzácnější druhy žijící hlavně na kmenech listnatých stromů nebo na silikátovém podkladu.	a (91E0*)

ekosystém	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému	kód předmětu ochrany*
L5.4 Acidofilní bučiny (svaz *Luzulo-Fagion sylvaticae*)	3	V podobě plošně omezených porostů v sušších částech PR, zejména v okrajových partiích enklávy (severovýchodní a střední část ZCHÚ), často u agrárních valů. Zapojené fytocenózy s dm zastoupením buku lesního, z doprovodných dřevin smrk ztepilý, bříza bělokorá, javor klen aj. Keřové patro vyvinuto omezeně, se zmlazujícími stromovými dřevinami a lískou. Bylinné patro druhově chudé, rozvolněné, s věsenkou nachovou (*Prenanthes purpurea*), bikou bělavou (*Luzula luzuloides*), kapradinami včetně kapradi samce (*Dryopteris filix-mas*), šťavelem kyselým (*Oxalis acetosella*), jestřábníkem zedním (*Mycelis muralis*) aj. Dostatek mrtvého dřeva včetně pahýlů a trouchnivějících ležících kmenů z mohutných odumřelých buků.	a (9110)
R1.4 Lesní prameniště (svaz *Caricion remotae*)	10	V podobě menších porostů až fragmentů na pramenných vývěrech a u vodotečí, význačný zdroj vody v krajině. Druhově bohaté fytocenózy zejména díky hojnému zastoupení celé řady vlhkomilných hájových druhů (přesah z údolních olšin). Hojně ostřice oddálená (*Carex remota*), řeřišnice hořká (*Cardamine amara*), škarda bahenní (*Crepis paludosa*), mokrýš vstřícnolistý (*Chrysosplenium oppositifolium*) a různé druhy kapradin včetně bukovníku kapraďovitého (*Gymnocarpium dryopteris*). Ze vzácnějších druhů kozlík dvoudomý (*Valeriana dioica*), chrastavec lesní (*Knautia dipsacifolia*), čarovník alpský (*Circaea alpina*), měsíčnice vytrvalá a pryskyřník platanolistý. Velmi zachovalé porosty, pouze lokálně narušené činností spárkaté zvěře.	a

B. druhy

V daném ZCHÚ nejsou žádné druhy předmětem ochrany.

1.8 Cíl ochrany

A. ekosystémy

ekosystém	cíl ochrany	indikátory cílového stavu
L2.2 Údolní jasanovo-olšové luhy (svaz *Alnion incanae*, podsv. *Alnenion glutinoso-incanae*)	Ochrana přírodních procesů, nepřetržitý sukcesní vývoj.	• ochrana přírodních procesů • dostatek mrtvé dřevní hmoty • úplná absence invazních druhů
L5.4 Acidofilní bučiny (svaz *Luzulo-Fagion sylvaticae*)	Ochrana přírodních procesů, nepřetržitý sukcesní vývoj.	• ochrana přírodních procesů • dostatek mrtvé dřevní hmoty • úplná absence invazních druhů
R1.4 Lesní prameniště (svaz *Caricion remotae*)	Ochrana přírodních procesů, bezzásahový režim.	• ochrana přírodních procesů • příznivý vodní režim • absence plošných disturbancí

2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany

2.1 Popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

2.1.1 Stručný popis území a jeho přírodních poměrů

Území přírodní rezervace Svobodova niva se nachází na jihozápadním úbočí hřebene Můstek – Prenet, ca 1,5 km severovýchodně od obce Hojsova Stráž nedaleko statku Jižní stráň. Zahrnuje terénní zářez podél bezejmenného pravobřežního přítoku Zelenského potoka od lesní komunikace Zelená Lhota – Hojsova Stráž až po jeho soutok se Zelenským potokem.

Z hlediska geomorfologického členění patří území do provincie Česká vysočina, subprovincie Šumavská, oblasti Šumavská hornatina, celku Šumava, podcelku Železnorudská hornatina. Východní část Železnorudské hornatiny tvoří severojižním směrem protažený Pancířský hřbet, jehož nejvyšším bodem je Můstek (1234 m). V severní části vystupuje nad Klatovskou kotlinu Prenet (1071 m) a na jihu uzavírá pásmo Pancíř (1214 m). Nadmořská výška přírodní rezervace se pohybuje v rozmezí 720–830 m.

Geologicky náleží území mezi Železnou Rudou a Nýrskem sérii Královského hvozdu, která je budována silně přeměněnými horninami a hlubinnými vyvřelinami moldanubika. Komplex Královského hvozdu tvoří svory a svorové ruly.

Klimaticky spadá lokalita do první nejmírnější chladné oblasti CH7. Podle údajů nejbližší hydrometeorologické stanice v Hojsově Stráži je průměrný roční úhrn srážek 1172 mm, průměrná roční teplota 7 °C, průměrná délka vegetační doby 120–140 dní, průměrné datum prvního a posledního dne se sněhovou pokrývkou 4. 11. a 19. 4.

Hydrologicky náleží oblast do povodí Úhlavy (č.h.p. 1-10-03), jejímž pravostranným přítokem je Zelenský potok odvodňující lokalitu PR Svobodova niva.

Půdní poměry rezervace jsou charakterizovány v horní části svahovým glejem, ve spodní části pak oligotrofní horskou hnědou půdou podzolovanou. Půdní druh je zastoupen středně hlubokou až hlubokou hlinitopísčitou až písčitohlinitou půdou se slabě kamenitým až kamenitým skeletem, ve spodní části čerstvě vlhkou, v horní části vlhkou až mokrou půdou.

Potenciální přirozenou vegetaci by zřejmě tvořila mezotrofní bučina (*Mercuriali perennis-Fagetum sylvaticae*) nebo květnatá jedlina (*Galio rotundifolii-Abietetum albae*).

Aktuální vegetační kryt PR je z větší části tvořen přírodě blízkými lesními biotopy s bezzásahovým režimem. V převaze jsou údolní olšiny ze svazu *Alnion incanae* vyvinuté při vodotečích, většinou v podobě druhově bohatých fytocenóz s hojným zastoupením elementů suťových lesů (svaz *Tilio platyphylli-Acerion*) a květnatých bučin (svaz *Fagion sylvaticae*). Roste zde celá řada vzácnějších druhů rostlin včetně zákonem chráněné lilie zlatohlavé (*Lilium martagon*) a měsíčnice vytrvalé (*Lunaria rediviva*). Na tyto porosty navazují mladší sukcesní stadia s převahou javoru klenu a jasanu. Lokálně jsou zastoupeny také fragmenty acidofilních bučin ze svazu *Luzulo-Fagion sylvaticae* s letitými exempláři buku lesního a chudším bylinným podrostem. Ve svahových i údolních polohách jsou vyvinuta drobná, avšak botanicky cenná lesní prameniště ze svazu *Caricion remotae* s vitálními populacemi mokrýše vstřícnolistého. Ve svazích se dochovaly zbytky mezofilních louček ze svazu *Arrhenatherion elatioris*, které jsou většinou neobhospodařované a zarůstají náletovými dřevinami. Pod elektrickým vedením převládá paseková vegetace (maliník, ostružiníky, starček Fuchsův) nebo porosty s převahou zmlazujícího dřevinného náletu. V ochranném pásmu rezervace se nacházejí lesní i nelesní biotopy s hospodářským využitím.

Pozn.: ke zpracování kapitoly byly využity tyto studie: předchozí plán péče (Matějková 2016), Chráněná území ČR – Plzeňsko a Karlovarsko (Zahradnický & Mackovčin).

2.1.2 Přehled zvláště chráněných a významných ohrožených druhů rostlin a živočichů

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení*	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
mechorosty			
křepenka řetízkovitá *Cephalozia catenulata*	-	NT	U Zelenského potoka v jižní části PR, porost o výměře 50 cm^2.
kápuška skvělá *Hookeria lucens*	-	NT	U pravobřežního přítoku Zelenského potoka, ve střední části PR, porost o výměře 200 cm^2.
šurpek otevřený *Orthotrichum patens*	-	NT	Ojedinělý výskyt na dřevinách.
rašeliník Girgensohnův *Sphagnum girgensohnii*	-	LC	Hojný výskyt na prameništích, při březích vodních toků, v mělkých mírně zatopených prohlubeninách. Vlastní průzkum (2025) i data z bryologického průzkumu (Vicherová & Kolářová 2023).
rašeliník bahenní *Sphagnum palustre*	-	LC	Nehojný výskyt na podmáčené půdě v údolních lesních biotopech. Vlastní průzkum (2025) i data z bryologického průzkumu (Vicherová & Kolářová 2023).
rašeliník kostrbatý *Sphagnum squarrosum*	-	Evropsky významný druh	Roztroušený výskyt na vlhkých až mírně podmáčených místech, zejména v okolí vodotečí. Vlastní průzkum (2025) i data z bryologického průzkumu (Vicherová & Kolářová 2023).
rašeliník oblý *Sphagnum teres*	-	LC	Roztroušený výskyt na podmáčených místech, hlavně v okolí vodních toků.
rostliny			
jedle bělokorá *Abies alba*	-	C4a	Druh zjištěn pouze ve zmlazení, v bylinném podrostu údolních olšin s přechodem k suťovým lesům. Roztroušený výskyt, semenáčky potlačovány lesní zvěří.
samorostlík klasnatý *Actaea spicata*	-	C4a	Roztroušený výskyt v údolních olšinách, v květnatém bylinném podrostu.
udatna lesní *Aruncus dioicus*	-	C4a	Stabilní bohaté populace čítající až tisíc ex., význačná součást bylinného patra v porostech údolních olšin v severovýchodní a střední části PR. Roztroušeně v dolní jihozápadní části PR.
mokrýš vstřícnolistý *Chrysosplenium oppositifolium*	-	C4a	Hojně na lesních prameništích a při vodotečích, vitální stabilní populace, hlavně ve střední části PR.
škarda měkká čertkusolistá *Crepis mollis* subsp. *hieracioides*	-	C3	Vzácně ve zbytku mezofilní loučky v jižní části PR. Výrazný úbytek ve srovnání s předchozími desetiletími.
prstnatec Fuchsův *Dactylorhiza fuchsii* subsp. *fuchsii*	ohrožený	C4a	Zjištěn pouze jeden kvetoucí ex. u potůčku v severovýchodní části PR. Druh je na ústupu.
lýkovec jedovatý *Daphne mezereum*	-	významný druh	Výskyt v údolních olšinách v severovýchodní a střední části PR, Stabilní populace čítající několik desítek jedinců, přítomny i dobře vyvinuté a bohatě fertilní ex.
kapraď podobná *Dryopteris expansa*	ohrožený	C4a	NDOP: v severovýchodní a ve střední části PR, v porostech údolních olšin, L. Ekrt 2010.

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení*	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
vrbovka bahenní *Epilobium palustre*	-	C4a	Roztroušeně na prameništích v nivě Zelenského potoka (jihozápadní část PR). Stabilní výskyt.
kruštík širolistý *Epipactis helleborine*	-	významný druh	Roztroušeně v lesních lemech v jihovýchodní části lokality, v horní části enklávy. Vcelku stabilní populace.
chrastavec lesní *Knautia dipsacifolia*	-	C4a	Roztroušeně u vodotečí a v okrajích pramenišť po celém území PR, přítomny i bohatě fertilní ex. Vcelku stabilní populace.
lilie zlatohlavá *Lilium martagon*	ohrožený	C4a	Vyšší stovky ex., sterilní i fertilní, místy dobře vyvinuté bohatě fertilní ex. Ohnisko výskytu v mladších sukcesních lesních porostech v severní části PR, s přesahem do fytocenóz údolních olšin a acidofilních bučin. Vcelku stabilní populace.
bradáček vejčitý *Listera ovata*	-	C4a	Ojedinělý výskyt na světlinách v porostu údolní olšiny ve střední části lokality. Druh je na ústupu.
měsíčnice vytrvalá *Lunaria rediviva*	ohrožený	C4a	Vyšší stovky fertilních i sterilních ex., těžiště výskytu v údolních olšinách v severovýchodní a střední části PR. Roztroušeně v dolní jihozápadní části PR. Stabilní populace.
vemeník zelenavý *Platanthera chlorantha*	ohrožený	C3	Přibližně dvě desítky fertilních ex., rozptýlený výskyt na lesních světlinách ve střední a jihovýchodní části PR, přesah do lesních lemů. Populace mírně na ústupu.
pryskyřník platanolistý *Ranunculus platanifolius*	-	C4a	Desítky vitálních ex., u vodotečí v údolních olšinách, hlavně v severovýchodní a střední části PR. Roztroušeně na březích Zelenského potoka. Stabilní populace.
hadí mord nízký *Scorzonera humilis*	-	C4a	Zbytková populace (max. 5 ex., sterilní) v loučce v jihovýchodní části PR. Konkurenčně méně schopný druh, ustupuje v důsledku degradace lučních porostů.
dřípatka horská *Soldanella montana*	ohrožený	C3	Jihozápadní část území, v údolní olšině při Zelenském potoce, roztroušeně.
lněnka pyrenejská *Thesium pyrenaicum*	-	C2t	NDOP: mezofilní ovsíková loučka ve střední části PR u samoty čp.124, M. Valeček 2022. Potvrzení výskytu druhu ca po dvou desetiletích.
kozlík dvoudomý *Valeriana dioica*	-	C4a	Roztroušeně při vodotečích, v lesních prameništích a vlhkých prohlubeninách. V převaze sterilní ex. Druh již v předchozím desetiletí zcela vymizel z vlhkých částí luk v důsledku jejich degradace, takto zmenšená populace se nyní udržuje ve stabilním stavu.
lišejníky			
nenápadka pupenovitá *Acrocordia gemmata*	-	EN	Výskyt ve střední a jižní části PR, nález na lípě a javoru klenu.
artonie paprsčitá *Arthonia radiata*	-	VU	Výskyt v severovýchodní části PP, více nálezů – na buku, javoru klenu a jasanu.
artonie kaštanová *Arthonia spadicea*		NT	Výskyt ve střední části PR, na lípě.
článkovka ruanská *Arthothelium ruanum*	-	VU	Výskyt v severovýchodní části PP, na jasanu.

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení*	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
hůlkovka červená *Bacidia rubella*	-	VU	Ve střední části PR, na jasanu, javoru klenu a osice.
hůlkovka nevzhledná *Bacidia subincompta*	-	VU	V lesních porostech, na javoru klenu, jilmu, jasanu a osice.
hůlkovka zaplavená *Bacidia inundata*	-	VU	Ve střední části PR u vodoteče, na přeplaveném silikátu.
krásnice *Caloplaca cerinella*	-	VU	Na osice a bříze.
biatora *Cattilaria nigroclavata*	-	VU	Na vrbách, osice, jasanu a javoru klenu.
prachouleček vlasatkový *Chaenotheca trichialis*	-	NT	V severovýchodní části PR, na vrbě jívě a smrku.
bradavnice *Hydropunctaria rheitrophila*	-	EN	U vodoteče na přeplaveném silikátu.
Misničkovka jezerní *Ionaspis lacustris*	-	VU, C3	V severovýchodní části PR, u vodoteče na přeplaveném silikátu.
hůlkovka Naegelova *Lecania naegelii*	-	NT	Ve východní části PR, na jeřábu a osice.
misnička borová *Lecanora albellula* f. *macroconidiata*	-	(VU)	Na opracovaném dřevě.
misnička *Lecanora substerilis*	-	DD, C2	Výskyt druhu zaznamenán na buku.
misnička proměnlivá *Lecanora varia*	-	VU	Výskyt na vrbě jívě, javoru klenu a na opracovaném dřevě.
šálečka Nylanderova *Lecidea nylanderi*	-	VU	Výskyt na bříze a osice.
šálečka žlutozrnná *Lecidella flavosorediata*	-	VU	Porůznu v lesních porostech, na různých druzích dřevin včetně břízy, osiky a buku.
terčovka hrbolkatá *Melanelixia subaurifera*	-	VU	Na různých místech v PR a na různých dřevinách včetně vrby jívy, břízy, javoru klenu a jasanu.
terčovka bradavkatá *Melanohalea exasperata*	-	EN, C3	Výskyt na vrbě jívě.
biatora nažloutlá *Mycobilimbia epixanthoides*	-	EN, C3	Ve střední části PR u vodoteče, na jasanu.
blednice *Ochrolechia turneri*	-	VU	Výskyt na osice.
hávnatka obetkaná *Peltigera praetextata*	-	NT	Výskyt v severovýchodní části PR, na jasanu a na silikátovém podkladu.
terčovník hvězdovitý *Physcia stellaris*	-	VU	Střední část území, na různých dřevinách včetně olše lepkavé, jeřábu, jilmu, vrby jívy a růže šípkové.
Kreskovec červenavý *Pseudoschismatomma rufescens*	-	VU	Ve střední a severovýchodní části PR, poblíž vodoteče, na lípě, javoru klenu a jasanu.
terčovka Jeckerova *Punctelia jeckeri*	-	VU	Výskyt na javoru klenu, jasanu, hlohu a bříze.
hubenatka tečkovaná *Strigula stigmatella*	-	EN, C3	V severovýchodní části území, poblíž vodoteče, na javoru klenu.
bradavnice Funckova *Verrucaria funckii*	-	VU, C3	Severovýchodní část PR, u vodoteče, na přeplaveném silikátu.
bradavnice vodomilná *Verrucaria hydrophila*	-	VU	Severovýchodní část PR, u vodoteče, na přeplaveném silikátu.
bradavnice přehlédnutá *Verrucaria praetermissa*	-	VU	Ve střední části PR, vodoteče, na přeplaveném silikátu.

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení*	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
živočichové			
sítovka čistá *Aegopinella pura*	-	významný druh	Lesní druh, zjištěn v opadance pod vzrostlými listnáči. Nálezy z let 2008–2009.
ostnatka trnitá *Acanthinula aculeata*	-	významný druh	Lesní druh, v opadance na nitrofilních stanovištích s bažankou vytrvalou pod javory kleny. Nálezy z let 2008–2009.
zuboústka sametová *Causa holosericea*	-	významný druh	Výskyt pouze v horním úseku pravostranného přítoku Zelenského potoka na kamenných zídkách podél vodoteče. Nález z roku 2009.
vřetenovka hladká *Cochlodina laminata*	-	významný druh	Výskyt v celém úseku pravostranného přítoku Zelenského potoka, dendrofilní prvek, častý na padlém dřevě a pod kůrou. Nálezy z let 2008–2009.
hladovka horská *Ena montana*	-	významný druh	Slabá populace (1 ks) v horní části pravostranného přítoku Zelenského potoka, nelze vyloučit výskyt v rámci celého údolí na příhodných stanovištích s nitrofilní vegetací a padlým dřevem. Nález z roku 2009.
skalnice kýlnatá *Helicigona lapicida*	-	významný druh	V horním úseku pravostranného přítoku Zelenského potoka na kamenných zídkách podél vodoteče (2 ks). Nález z roku 2009.
řasnatka lesní *Macrogastra plicatula*	-	významný druh	V hojných počtech jak v údolí Zelenského potoka, tak i v jeho pravostranném přítoku, na padlém dřevě i pod kůrou, za vlhka polézá i stojící stromy (klen, jasan, lípa). Nálezy z let 2008–2009.
srstnatka jednozubá *Petasina unidentata*	-	významný druh	Citlivý lesní druh, zjištěn pouze v údolí pravostranného přítoku Zelenského potoka v suťových polohách na levém břehu (porosty s lípou a javorem klenem). Nálezy z let 2008–2009.
jehlovka hladká *Platyla polita*	-	významný druh	v dolní části pravostranného přítoku Zelenského potoka, v listové opadance pod kleny ve svahu nad levým břehem (2 ks). Citlivý lesní druh. Nález z roku 2009.
vrkoč lesní *Vertigo pusilla*	-	významný druh	Pouze v údolí pravostranného přítoku Zelenského potoka; silná populace v dolní části rezervace v porostech s nitrofilní vegetací. Nález z roku 2009.
vrkoč rýhovaný *Vertigo substriata*	-	významný druh	Silnější populace v údolí Zelenského potoka, v dolní části jeho pravostranného přítoku slabší populace na mokřadních a vlhkých stanovištích. Nálezy z let 2008–2009.
skelnička stažená *Vitrea contracta*	-	významný druh	Druh zjištěn v dolní části pravostranného přítoku Zelenského potoka v okolí kamenných zídek, silná populace (23 ks). Nález z roku 2009.
skelnička zjizvená *Vitrea subrimata*	-	významný druh	Druh zjištěn v dolní části pravostranného přítoku Zelenského potoka (6 ks). Nález z roku 2009.
ještěrka živorodá *Zootoca vivipara*	silně ohrožený	NT	Pravidelné záznamy o výskytu druhu (NDOP) včetně vlastních pozorování. Jedná se zejména o otevřená stanoviště (zbytky louček).
slepýš křehký *Anguis fragilis*	silně ohrožený	NT	Druh stabilně obývá dané území, vazba na otevřená stanoviště včetně zbytků louček a lesních lemů. NDOP i vlastní pozorování.

druh	kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.	stupeň ohrožení*	popis biotopu druhu v ZCHÚ a aktuální početnost nebo vitalita populace, další poznámky
zmije obecná *Vipera berus*	kriticky ohrožený	VU	Ojedinělý výskyt, druh zastižen ve zbytku loučky v jihovýchodní části PR (NDOP: S. Míl, 2001).
skokan hnědý *Rana temporaria*	ohrožený	VU	Stabilní populace, výskyt na Zelenském potoce i na jeho pravobřežním přítoku (NDOP). Vlastní pozorování: dospělé ex. v lesních prameništích.
mlok skvrnitý *Salamandra salamandra*	silně ohrožený	VU	Průběžné záznamy o výskytu druhu (NDOP), na horním a středním toku pravobřežního přítoku Zelenského potoka. Zjištěni dospělci i larvy.
čáp černý *Ciconia nigra*	silně ohrožený	VU, Evropsky významný druh	Dřívější pozorování (info od Správy NP a CHKO Šumava).
vrána černá *Corvus corone*	-	NT	Dřívější pozorování (NDOP).
budníček zelený *Phylloscopus trochiloides*	-	VU	Dřívější pozorování (NDOP).
bramborníček hnědý *Saxicola rubetra*	ohrožený	-	Dřívější pozorování (NDOP).
vlaštovka obecná *Hirundo rustica*	ohrožený	NT	Pravidelný výskyt druhu, zálety za potravou. NDOP i vlastní pozorování.
ořešník kropenatý *Nucifraga caryocatactes*	ohrožený	VU	Záznamy o výskytu druhu v předchozím desetiletí (NDOP).
veverka obecná *Sciurus vulgaris*	ohrožený	-	Vlastní pozorování: v lesním lemu s výskytem lísky.
vydra říční *Lutra lutra*	silně ohrožený	NT, evropsky významný druh	Pravděpodobně stabilní výskyt na vodotečích v PR (info od Správy NP a CHKO Šumava).

*** dle červených seznamů ČR:**

Mechorosty: kategorie dle studie Kučera et al. (2012): NT – téměř ohrožený druh; nálezy mechorostů převzaty z bryologického IP (Vicherová & Kolářová 2023).

Rostliny: kategorie dle studie Grulich & Chobot (2017): C2t – silně ohrožený druh s tendencí dalšího úbytku, C3 – ohrožený druh, C4a – méně ohrožené taxony; zdroj dat: vlastní průzkum plus údaje z databáze NDOP. Význačné druhy zjištěné pouze v předchozích desetiletích: prstnatec májový – *Dactylorhiza majalis* (§3, C3), prstnatec bezový – *Dactylorhiza sambucina* (§2, C2t), rozchodník nachový – *Hylotelephium telephium* (C4a), tučnice obecná – *Pinguicula vulgaris* (§2, C2t), vemeník dvoulistý – *Platanthera bifolia* (§3, C3), upolín nejvyšší – *Trollius altissimus* (§3, C3; druh přítomen ještě v předchozím desetiletí), pleška stopkatá – *Willemetia stipitata* (§3, C3). Historické údaje: Nesvadbová & Sofron (1992), NDOP, informace od Správy NP a CHKO Šumava.

Lišejníky: kategorie dle studie Liška & Palice (2010): EN – ohrožený druh, VU – zranitelný druh, NT – téměř ohrožený druh, DD – nedostatečně prozkoumaný druh, stupeň ohrožení i dle Červeného seznamu (Malíček 2023); nálezy lišejníků převzaty z lichenologického IP (Hauser 2022).

Bezobratlí: dohledány pouze nálezy vzácnějších druhů měkkýšů, data převzata z publikace Hlaváč (2020).

Obratlovci: kategorie dle studie Chobot & Němec (2017): VU – zranitelný druh, NT – téměř ohrožený druh. Nálezy převzaty z databáze NDOP a dalších zdrojů.

Vysvětlivky: NDOP = Nálezová databáze AOPK ČR.

2.1.3 Výčet a popis významných přirozených disturbančních činitelů působících v území v minulosti a současnosti

a) abiotické disturbanční činitele

V lesních porostech lokálně dochází k poškozování dřevin při větrných a sněhových kalamitách. Náchylné k vývratům a zlomům jsou především smrky v monokultuře

v severovýchodním okraji PR. Zdravotní stav některých dřevin může být oslabován v důsledku zvýšeného počtu horkých a suchých dní během letního období. V korytech vodotečí dochází k disturbancím vlivem tekoucí vody, ovšem pouze v lokálním měřítku, v podobě mechanického narušení půdy a vegetace na březích potoků. Na podemletých březích byly pozorovány vývraty dřevin.

b) biotické disturbanční činitele

Ve smrkové monokultuře trpí některé smrky hnilobou dřeva. Ve všech lesních porostech i na nelesních sukcesních plochách je zmlazení dřevin do určité míry limitováno činností spárkaté zvěře, která se zaměřuje především na semenáčky buku, jedle a jeřábu. U stromků poškozených lesní zvěří byl zaznamenán okus juvenilních exemplářů, u odrůstajících mladých exemplářů dřevin bylo zjištěno mechanické poškození kmínků (vytloukání parožím). Ojediněle bylo pozorováno narušení půdního a vegetačního krytu černou zvěří. Na prameništích jsou patrné stopy po lesní zvěři, nebyla však zjištěna žádná plošná kaliště. Oproti předchozímu desetiletí se výrazně zhoršil zdravotní stav jasanů kvůli šíření houbových chorob.

2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti a současnosti

a) ochrana přírody

Od roku 1963 je území chráněno jako součást Chráněné krajinné oblasti Šumava (výnos MŠK č. 53855/63 z 27. 12. 1963 a MK ČSR č. 5954/1975 ze 17. 3. 1975), od roku 1996 jako přírodní rezervace. Dále je zařazeno do I. zóny odstupňované ochrany přírody CHKO Šumava (vyhláška MŽP č. 422/2001 Sb. z 21. 11. 2001) a Evropsky významné lokality Šumava – CZ 0314024 (nařízení vlády č. 132/2005 Sb.).

b) lesní hospodářství

V rezervaci se nachází pouze jeden lesní pozemek, který je z valné části souvisle porostlý sukcesním lesem, malou část tvoří smrkové kultury v horní severovýchodní části PR. V katastrálních mapách z roku 1837 je celé území PR zaznamenáno jako bezlesé se značením používaným pro mokré pozemky. Na poválečných leteckých snímcích z let 1949 a 1959, s ukončením tradičního hospodaření, je již patrné, že část území nabývá postupně charakteru lesa. V porostní mapě lesního hospodářského celku LHC Nýrsko I., polesí Zelená je k 1. 1. 1968 dnešní lesní část PR zařízena jako etážový porost I. a III. věkové třídy (1–20 a 41–60 let), další lesní hospodářský plán (LHP na období 1. 1. 2004–31. 12. 2013) uvádí les jako jednoetážový porost ve věku 79 let. Tato charakteristika však není zcela optimální, protože ve skutečnosti se jedná o porost s diferencovanou věkovou i prostorovou strukturou. V následujícím LHP (na období 1. 1. 2014–31. 12. 2023) již nalezneme informace o různověkosti porostů a rovněž byl zapracován požadavek z předchozího plánu péče (ANONYMUS 2006) ponechat tyto porosty přirozenému vývoji.

Lesnická hospodářská činnost v klasické podobě v zájmovém území v minulosti neprobíhala, samovolný vývoj mohl být spíše ovlivňován pastvou skotu.

c) zemědělské hospodaření

Vzhledem k bezprostřední blízkosti několika bývalých zemědělských usedlostí lze s velkou pravděpodobností předpokládat, že celé území bylo již od počátku osídlení (17. a 18. století) více či méně zemědělsky využíváno, a to zejména pro sklizeň sena a pastvu zvířat. Po převodu části pozemků do lesní půdy se v době hospodaření státního statku (2. polovina 20. století) i ostatní kosené a pasené plochy zmenšovaly. Se změnou způsobu hospodaření dochází i k

postupné změně charakteru vegetace. Přibývá ploch zarůstajících náletovými dřevinami a ve zbytkových lučních biotopech dochází k hromadění stařiny a rozvoji některých konkurenčně zdatných bylinných druhů včetně pcháče různolistého, medyňku měkkého a psinečku tenkého.

Z důvodu prioritně bezzásahového režimu rezervace nejsou zbytky lučních porostů v současné době zemědělsky obhospodařovány (vyjma občasného pokosení mezofilní svahové loučky u severního okraje ZCHÚ). Okolní louky na svazích zasahující do ochranného pásma rezervace jsou kosené nebo pasené, údolní louky v nivě Zelenského potoka jsou ponechány samovolným přírodním procesům.

d) rybníkářství

V území nejsou tyto aktivity provozovány.

e) myslivost

Historie myslivosti v lokalitě není doložena, je však pravděpodobné, že v širším území kontinuálně docházelo k výkonu práva myslivosti. Vliv myslivosti na předmět ochrany v minulosti nebyl výrazný, je však možné, že stavy spárkaté zvěře mohly ovlivnit vývoj lesa a strukturování vegetace. Vzhledem k tomu, že v území zároveň probíhala pastva hospodářských zvířat, lze vliv zvěře zanedbat.

ZCHÚ je součástí honitby Hojsova Stráž. Výkon práva myslivosti není orgánem ochrany přírody omezen.

f) rybářství

V území nebylo v minulosti a není ani v současnosti žádné rybářské využití.

g) rekreace a sport

Širší území Jižních strání a blízkého hřebenu Prenet – Můstek – Pancíř bylo i v minulosti využíváno k rekreaci, zejména turistice (Průvodce Šumavou 1923). Po roce 1945 byla řada bývalých zemědělských usedlostí přeměněna na podnikové či soukromé rekreační chalupy. Samotné území rezervace však touto činností nebylo nijak zásadně ovlivněno a není ani v současnosti. Ze severní strany k rezervaci jen okrajově proniká zeleně značená turistická trasa vedoucí od Hojsovy Stráže k Prenetu.

h) těžba nerostných surovin

Území není dotčené těžbou nerostných surovin.

i) jiné způsoby využívání území

Současnou rezervaci protínají příčně dvě původní cesty. Spodní cesta, dnes již jen na málo místech patrná, spojovala bývalou usedlost Lorenzhof s mlýnem Rumpelmühl a na hranici rezervace překonávala zřejmě brodem Zelenský potok. Druhá cesta, která protíná PR přibližně v jejím středu, byla spojnicí mezi usedlostí Lorenzhof a Röderhuishof. Tato cesta je v prostoru PR lemována stromovou alejí a postupně zarůstá. Uvnitř rezervace jsou na několika místech patrné rovnané opěrné zídky na březích potoka či napříč toku a obdobně zpevněné vjezdy. Jaké činnosti sloužily, se můžeme dnes již jen domnívat, snad byly používány k přejezdům či přechodům poměrně hlubokého terénního zářezu potoka, nebo jako přístup a ochrana břehů při napájení zvířat.

Územím prochází elektrické vedení nízkého napětí, pod nímž je udržována bezlesá zóna.

2.3 Související plánovací dokumenty, správní akty a opatření obecné povahy

Nařízení vlády č. 40/1978 Sb., o chráněných oblastech přirozené akumulace vod Beskydy, Jeseníky, Jizerské hory, Šumava, Žďárské vrchy, Krkonoše a Orlické hory.

Rozhodnutí Správy NP a CHKO Šumava č.j. 71-Ný/63/98 z 2. 3. 1998 o omezení činnosti ve zvláště chráněném území.

Oblastní plán rozvoje lesů (OPRL) pro PLO 13 – Šumava, platnost od 1. 1. 2025 do 31. 12. 2044. Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem (schváleno Ministerstvem zemědělství dne 26. 11. 2024).

Správa NP a CHKO Šumava (2016): Souhrn doporučených opatření pro evropsky významnou lokalitu Šumava.

Lesní hospodářský plán pro LHC Železná Ruda: platnost od 1. 1. 2024 do 31. 12. 2033.

Územní plán města Železná Ruda (duben 2018).

Zásady územního rozvoje Plzeňského kraje – aktualizované zásady nabyly účinnosti 28. 9. 2023.

CHOPAV Šumava

ÚSES

2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch

2.4.1 Základní údaje o lesích na lesních pozemcích

Přírodní lesní oblast	13 – Šumava
Lesní hospodářský celek / zařizovací obvod	318002 Železná Ruda
Výměra LHC (zařizovacího obvodu) v ZCHÚ (ha)	3,7169
Období platnosti LHP (LHO)	1. 1. 2024 – 31. 12. 2033
Organizace lesního hospodářství	LČR, s.p., Lesní správa Železná Ruda

Přehled výměr a zastoupení souborů lesních typů

Přírodní lesní oblast: 13 - Šumava				
Soubor lesních typů (SLT)*	**Název SLT (ÚHÚL Brandýs n. L. 2023)**	**Přirozená dřevinná skladba SLT (Poleno, Vacek a kol. 2007)**	**Výměra (ha)**	**Podíl (%)**
5V	Vlhká jedlová bučina	BK 50, JD 40, KL 1, JS, SM	3,7169	100
Celkem			**3,7169**	**100 %**

* Přehled lesních typů a souborů lesních typů v ČR (ÚHÚL Brandýs nad Labem, 2023)

Přílohy:
T1 – Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich
M3a, M3b – Mapa dílčích ploch a objektů
M4 – Lesnická mapa typologická
M5 – Mapa stupňů přirozenosti lesních porostů

2.4.2 Základní údaje o rybnících, vodních nádržích a tocích

Územím přírodní rezervace protéká Zelenský potok a jeho pravobřežní přítok, kolem nějž se vyskytují ještě další drobné vodoteče. Zelenský potok se vlévá do vodní nádrže Nýrsko. Koryta všech vodních toků mají přirozený charakter.

Název vodního toku	Zelenský potok
Číslo hydrologického pořadí	1-01-01-206
Úsek dotčený ochranou (řkm od–do)	0,0–0,3
Charakter toku	pstruhové vody
Příčné objekty na toku	-
Manipulační řád	-
Správce toku	Povodí Vltavy
Správce rybářského revíru	-
Rybářský revír	-
Zarybňovací plán	není stanoven

Přílohy:
T2 – Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich
M3a, M3b – Mapa dílčích ploch a objektů

2.4.3 Základní údaje o útvarech neživé přírody

Na území přírodní rezervace se nenacházejí geomorfologické útvary, které jsou předmětem ochrany.

2.4.4 Základní údaje o plochách mimo lesní pozemky

Přílohy:
T2 – Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich
M3b – Mapa dílčích ploch a objektů

2.5 Souhrnné zhodnocení stavu předmětů ochrany, výsledků předchozí péče, dosavadních ochranářských zásahů do území a závěry pro další postup

A. ekosystémy

ekosystém:	L2.2 Údolní jasanovo-olšové luhy (svaz *Alnion incanae*, podsv. *Alnenion glutinoso-incanae*)	
indikátory cílového stavu	**aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům**	
• ochrana přírodních procesů	Tyto porosty se spontánně vyvinuly na druhotném bezlesí s členitým reliéfem a bohatým přísunem vody z horských potoků. Jde o věkově a prostorově rozrůzněné porosty s květnatým bylinným patrem, v němž nachází uplatnění celá řada vzácných druhů rostlin včetně lilie zlatohlavé. Fytocenózy se vyznačují zvýšenou variabilitou vzhledem k typu stanoviště, vlhkostním poměrům a členitosti reliéfu. Místy dochází k pralesovatění porostů. Ochrana přírodních procesů je v nich prioritou, přirozenou cestou se vytvářejí ochranářsky a krajinářsky cenné biotopy.	
	stav:	dobrý

	trend vývoje:	setrvalý
• dostatek mrtvé dřevní hmoty	V porostech se vyskytuje mrtvá dřevní hmota v různých stadiích rozkladu. Jsou zde zastoupeny jak souše, tak i samovolně padlé kmeny nebo jejich části. Náchylné k vývratům a polomům jsou zejména vtroušené smrky nebo slabší jedinci listnáčů. Všem těmto procesům je zapotřebí ponechat volný průběh (bez odstraňování dřevní hmoty), neboť tlející dřevo je význačným nositelem celkové biodiverzity v lesním ekosystému.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	zlepšující se
• úplná absence invazních druhů	V porostech nebyly zaznamenány žádné invazní druhy. Vzhledem k přírodnímu charakteru fytocenóz je malá šance na jejich uchycení. Některé z nich by mohly do rezervace proniknout po vodotečích nebo při údržbě elektrického vedení, proto je vhodné provádět v PR průběžný monitoring vegetace (ca 1× za 3 roky).	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

ekosystém:	L5.4 Acidofilní bučiny (svaz *Luzulo-Fagion sylvaticae*)	
indikátory cílového stavu	**aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům**	
• ochrana přírodních procesů	Tyto porosty se spontánně vyvinuly v sušších partiích ZCHÚ a jsou ochranářsky významné především díky výskytu letitých exemplářů buku, případně i javoru klenu. Jde sice o plošně omezené, ale ekologicky poměrně stabilní fytocenózy.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
• dostatek mrtvé dřevní hmoty	V porostech se vyskytuje mrtvá dřevní hmota v různých stadiích rozkladu. Jsou zde zastoupeny jak souše, tak i ležící kmeny nebo jejich části včetně kmenů odumřelých statných buků. Díky nim mají některé porosty polopralesovitý charakter a mrtvé bukové dřevo představuje vhodný živný substrát pro různé druhy hub a mechorostů. Všem těmto rozkladným procesům je zapotřebí ponechat volný průběh (bez odstraňování dřevní hmoty), neboť tlející dřevo je význačným nositelem biodiverzity v lesním ekosystému.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	zlepšující se
• úplná absence invazních druhů	Nebyly zde zaznamenány žádné invazní druhy a vzhledem k vyšší ekologické stabilitě porostů se nepředpokládá jejich uchycení ani v následujících desetiletí.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

ekosystém:	R1.4 Lesní prameniště (svaz *Caricion remotae*)	
indikátory cílového stavu	**aktuální hodnoty indikátorů a zhodnocení stavu a trendu vývoje ekosystému ve vztahu k provedené péči a působícím vlivům**	
• ochrana přírodních procesů	V rezervaci jsou vyvinuta především plošně omezená lesní prameniště, jsou však velmi zachovalá a po vegetační stránce poměrně reprezentativní. Vyskytují se u vodotečí nebo na pramenných vývěrech, jak ve svahových, tak i v údolních polohách. V druhově středně bohatých porostech se uplatňuje celá řada vzácnějších druhů rostlin. Prameniště poskytují útočiště také rozmanité fauně včetně měkkýšů a obojživelníků. Mají charakter ekologicky stabilních společenstev, kterým vyhovuje bezzásahový režim. Ochrana přírodních procesů je u nich prioritou, v návaznosti na kontaktní lesní porosty.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

• příznivý vodní režim	Prameniště v PR jsou dostatečně zásobená vodou, zřejmě i díky dlouhodobému ponechání jádrové zóny území ladem. Lze předpokládat, že v historii byly pozemky částečně odvodňovány, avšak spíše povrchovými stružkami, bez plošné odvodňovací sítě. Vzhledem k příznivé situaci je optimálním řešením ponechat vodní režim v PR bez zásahů.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý
• absence plošných disturbancí	V lesních prameništích nebyly zaznamenány žádné plošné disturbance, které by mohly výrazným způsobem poškodit vegetační i půdní kryt v těchto biotopech, jako jsou především kaliště od lesní zvěře. V porostech byly zjištěny stopy od spárkaté lesní zvěře, s lokálním sešlapem vegetace na březích vodotečí, neboť zvěř zde nachází přirozený zdroj vody. Přirozenou bariérou pro omezení činnosti lesní zvěře na prameništích jsou ležící kmenů z vývratů a zlomů. K eliminaci rizika plošných disturbancí na prameništích je však nutné nadále udržovat normované stavy lesní zvěře (včetně černé zvěře) v příslušném mysliveckém revíru i okolních revírech.	
	stav:	dobrý
	trend vývoje:	setrvalý

2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize

Prioritním zájmem v daném území je ochrana přírodních procesů a bezzásahový režim na souvislých plochách. Vzhledem k výše uvedenému se nepředpokládá, že by v PR mohlo dojít ke kolizi, která by ohrozila tyto priority.

3. Plán zásahů a opatření

3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ

3.1.1 Rámcové zásady péče o ekosystémy a jejich složky nebo zásady jejich jiného využívání

a) péče o lesní ekosystémy na lesních pozemcích

Rámcová směrnice péče o lesní porosty na lesních pozemcích

Číslo směrnice	**Kategorie lesa**	**Soubory lesních typů**	**Cílový předmět ochrany**
1	les zvláštního určení (32a)	5V	L2.2 Údolní jasanovo-olšové luhy L5.4 Acidofilní bučiny

Předpokládaná cílová druhová skladba dřevin – blízká přirozené druhové skladbě

SLT	**Druhy dřevin a jejich orientační podíly v cílové druhové skladbě (%)**
5V	BK 50, JD 40, KL 1, JS, SM

Porostní typ A	**Porostní typ B**
Přírodě blízký	Nepůvodní monokultura

Základní rozhodnutí

Hospodářský způsob (forma)

Porostní typ A: ponechání samovolnému vývoji; porostní typ B: výběrný, případně násečný.

Obmýtí	**Obnovní doba**
-*	**-***

Dlouhodobý cíl péče o lesní porosty

Samovolný vývoj.

Způsob obnovy a obnovní postup

Ponechání samovolnému vývoji	Silný výchovný zásah k rozvolnění zápoje lesního porostu.

Způsob zalesnění, stanovení druhů a procento melioračních a zpevňujících dřevin při obnově porostu

Bez umělého zalesnění – pouze přirozená obnova

Dřeviny uplatňované při zalesnění za použití umělé obnovy (%)

SLT	**druh dřeviny**	**komentář k způsobu použití dřeviny při umělé obnově**
5V	-	-

Péče o nálety, nárosty a kultury a výchova porostů

Neuplatňuje se.	

Opatření ochrany lesa včetně provádění nahodilých těžeb

Udržování normovaného stavu zvěře. Vyloučit přikrmování zvěře v rezervaci a jejím ochranném pásmu. Provádění nahodilých těžeb se nenavrhuje.

Poznámka

Veškeré zásahy, které by mohly ovlivnit režim rezervace, v předstihu oznámit orgánu ochrany přírody.

* u kategorií PR, NPR se dle vyhlášky č. 45/2018 Sb. údaje o obmýtí a době obnovní číselně neuvádějí z důvodu induktivní metody stanovení výše těžeb dle vyhl. č. 84/1996 Sb.

Přílohy:
M4 – Lesnická mapa typologická
M5 – Mapa stupňů přirozenosti lesních porostů

b) péče o vodní ekosystémy
Není potřeba provádět žádná speciální opatření.

c) péče o ekosystémy mimo lesní pozemky

Rámcová směrnice péče o ekosystémy mimo lesní pozemky

Ekosystém	Dílčí plocha 2: Mladší sukcesní stadia lesních porostů; dílčí plocha 4: Sukcesní plocha dotčená vedením elektrického napětí L2.2 Údolní jasanovo-olšové luhy X12B Nálety pionýrských dřevin X10 Vegetace lesních pasek T1.1 Mezofilní ovsíkové louky
Typ managementu	Vyřezávky náletových dřevin pod elektrovodem.
Vhodný interval	1 × 10–15 let
Minimální interval	1 × 10 let
Prac. nástroj / hosp. zvíře	motorová pila, křovinořez
Kalendář pro management	optimálně mimo hnízdní období ptactva (2. polovina srpna až konec února)
Upřesňující podmínky	Pořezanou hmotu je možné ponechat na místě k zetlení, nejlépe na hromadách, kde může sloužit jako úkryt pro celou řadu živočichů a jako živný substrát pro různé druhy hub.

Ekosystém	Dílčí plocha 2: Mladší sukcesní stadia lesních porostů L2.2 Údolní jasanovo-olšové luhy X12B Nálety pionýrských dřevin X10 Vegetace lesních pasek
Typ managementu	Citlivé rozvolňování dřevinného náletu.
Vhodný interval	pouze v případě nadměrného zápoje stromového patra
Minimální interval	-
Prac. nástroj / hosp. zvíře	motorová pila
Kalendář pro management	mimo hnízdní období ptactva (2. polovina srpna až konec února)
Upřesňující podmínky	Toto opatření bylo navrženo k provedení pouze v případě, pokud by došlo k nadměrnému zápoji stromového patra v místě výskytu bohatších populací zákonem chráněné lilie zlatohlavé. Jednalo by se o citlivé proředění mladších náletových dřevin. Pořezaná hmota by byla ponechána na místě k zetlení, kde může sloužit jako úkryt pro celou řadu živočichů a jako živný substrát pro různé druhy hub. Lesní porosty v DP 2 jsou nyní příznivě rozvolněné, i vzhledem k odumírání mladých jasanů v důsledku houbových chorob). Pro jejich vývoj je optimální bezzásahový režim.

Ekosystém	Dílčí plocha 3: Mezofilní loučka u samoty T1.1 Mezofilní ovsíkové louky X12B Nálety pionýrských dřevin
Typ managementu	Kosení
Vhodný interval	1× ročně
Minimální interval	1× za 2 roky
Prac. nástroj / hosp. zvíře	ručně vedená sekačka nebo křovinořez
Kalendář pro management	termín seče lze přizpůsobit potřebám vlastníka
Upřesňující podmínky	Pravidelné kosení lučních porostů z důvodu potřeb vlastníka pozemku (lze předpokládat pozitivní efekt na druhovou pestrost rostlin i některých skupin bezobratlých). Veškerou pokosenou biomasu je nutné odstranit jak z kosených porostů, tak i z území PR a přilehlého OP.

Ekosystém	Dílčí plocha 5: Přírodě blízké lesní porosty na pravobřežním přítoku Zelenského potoka L2.2 Údolní jasanovo-olšové luhy L5.4 Acidofilní bučiny R1.4 Lesní prameniště
Typ managementu	Bezzásahový režim.
Vhodný interval	nepřetržitě
Minimální interval	-
Prac. nástroj / hosp. zvíře	-
Kalendář pro management	-
Upřesňující podmínky	Nepřetržitý sukcesní vývoj vede k tvorbě přírodě blízkých lesních porostů, místy v mozaice s lesními prameništi. Ochrana přírodních procesů má zde prioritu.

Ekosystém	Dílčí plocha 6: Lesní porosty a prameniště v údolí Zelenského potoka L2.2 Údolní jasanovo-olšové luhy R1.4 Lesní prameniště X9A Smrkové kultury X12B Nálety pionýrských dřevin
Typ managementu	Bezzásahový režim.
Vhodný interval	nepřetržitě
Minimální interval	-
Prac. nástroj / hosp. zvíře	-
Kalendář pro management	-
Upřesňující podmínky	Nepřetržitý sukcesní vývoj vede k tvorbě přírodě blízkých lesních porostů, místy v mozaice s lesními prameništi. Ochrana přírodních procesů má zde prioritu.

Ekosystém	Dílčí plocha 7: Mezofilní loučka nad nivou Zelenského potoka T1.1 Mezofilní ovsíkové louky
Typ managementu	Případná selektivní probírka smrku z náletu.
Vhodný interval	jednorázově v období platnosti plánu péče
Minimální interval	-
Prac. nástroj / hosp. zvíře	motorová pila
Kalendář pro management	optimálně v období vegetačního klidu
Upřesňující podmínky	Prioritu má ochrana přírodních procesů, tedy bezzásahový režim. Travní porosty jsou prostorově i časově poměrně stabilní a v době kvetení pcháčů představují význačnou potravní základnu pro některé druhy motýlů. Jako podpůrné opatření pro tyto nelesní fytocenózy byla navržena selektivní probírka spontánně uchycených jedinců smrku ve střední části DP, ovšem pouze v případě, že by došlo k jejich výraznější expanzi.

d) péče o populace a biotopy rostlin a hub

Není potřeba provádět žádná speciální opatření.

e) péče o populace a biotopy živočichů

Není potřeba provádět žádná speciální opatření.

f) zásady jiných způsobů využívání území

Nejsou.

3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území

a) lesy na lesních pozemcích

Přílohy:
T1 – Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich
M3a, M3b – Mapa dílčích ploch a objektů

b) ekosystémy mimo lesní pozemky

Přílohy:
T2 – Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich
M3b – Mapa dílčích ploch a objektů

3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností

Ochranné pásmo je podle § 37 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb. území do vzdálenosti 50 m od hranice zvláště chráněného území. V tomto území je nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody

k činnostem a zásahům uvedených v § 37 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb. Ochranné pásmo se plánuje využívat tak, aby chránilo předměty ochrany rezervace vůči nežádoucím vlivům zvenčí. Za takové vlivy lze zejména považovat bořivé větry od západu, pěstování geograficky nepůvodních druhů dřevin a nálety jejich semen do PR, přikrmování a tím i koncentrace zvěře při obvodu PR, chemizace, intenzivní zemědělské hospodaření včetně intenzivní pastvy hospodářských zvířat, změny vodního režimu apod. Nepovolovat umisťování staveb, zachovat extenzivní využití travních porostů prostřednictvím kosení a extenzivní pastvy.

Rekreační objekty, cesty užívat i nadále tak, aby nedošlo k negativnímu ovlivňování přírodního prostředí rezervace.

Lesní biotopy

- Porosty v ochranném pásmu těžit jen jednotlivým výběrem (jen snižovat zakmenění do určité míry) tak, aby ochranné pásmo chránilo rezervaci před bořivými větry, nadměrným osluněním, pracovat jen s přirozeným zmlazením s cílem směřovat porosty v OP k přirozené druhové skladbě.
- Vyloučit velkoplošné holosečné obnovní prvky, uplatňovat clonné seče kombinované s náseky, maloplošné holoseče, event. výběry.
- Zastoupení smrku v obnově by nemělo v porostních skupinách přesáhnout 50 %; obnovu orientovat především na buk lesní, jedli bělokorou a javor klen.
- Šetřit a podporovat přimíšené listnaté dřeviny.
- Používat šetrné těžební a transportní technologie minimalizující poškození půdního povrchu, stromů a přízemní vegetace.
- Neumisťovat krmná zařízení pro zvěř (kromě soustředění zvěře a následných škod na obnově hrozí ruderalizace bylinného patra).
- Dále hospodařit dle rámcových směrnic pro dotčené hospodářské soubory, které jsou součástí Oblastního plánu rozvoje lesů pro PLO 13 – Šumava, Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem.

Co se týče zastoupení lesních biotopů, v ochranném pásmu se nacházejí kulturní lesní porosty s převahou smrku nebo smíšené porosty se smrkem, bukem a javorem klenem. Ochranářsky významný je zachovalý lesní porost na strmém svahu nad nivou Zelenského potoka (nad jižní částí DP 6; 49.2163078N, 13.2117589E), který se vyznačuje převahou letitých exemplářů buku. V rámci projektu NATURA 2000 zde byla vymapována acidofilní bučina ze svazu *Luzulo-Fagion sylvaticae* (L5.4). Porost byl ponechán přirozenému vývoji (řešeno formou kompenzace ušlého zisku vlastníkovi pozemku – Lesy ČR, s.p.).

3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu

Území přírodní rezervace je označeno v souladu se zákonem č. 114/1992 Sb. a vyhláškou č. 395/1992 Sb.

3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území

Nenavrhují se.

3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností

Nenavrhují se.

3.6 Návrhy na vzdělávací a osvětové využití území

Po dohodě s příslušnými orgány ochrany přírody je možné využít předmětné území ke vzdělávacím exkurzím pro odbornou veřejnost.

3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území

V rámci výzkumu dynamiky vegetace by bylo vhodné zopakovat v ZCHÚ fytocenologické snímky provedené v roce 1991 (viz studii Nesvadbová & Sofron 1992). Alespoň jednou za pět let se doporučuje provést monitoring flóry se zaměřením na invazní druhy, přednostně kolem vodotečí a pod elektrovodem.

4. Závěrečné údaje

4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů činností)

Druh zásahu (činnost)	Odhad množství (např. plochy)	Četnost zásahu za období plánu péče	Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)
Obnova pruhového značení	obvod 3,07 km	1×	10 000,-
Údržba tabulí se státním znakem	2 ks	1×	5 000,-
Údržba informační cedule	1 ks	1×	2 000,-
Mykologický inventarizační průzkum	celé ZCHÚ	-	15 000,-
N á k l a d y c e l k e m (Kč)			**32 000,-**

Předpokládané orientační náklady jsou stanoveny pouze s ohledem na § 68 odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb. Finančně-právní stránka je vždy řešena až před realizací konkrétních zásahů.

4.2 Použité podklady a zdroje informací

Anonymus (1996): Plán péče o přírodní rezervaci Svobodova niva. – Ms. [depon. in: Správa NP Šumava, středisko Sušice].

Anonymus (2006): Plán péče o přírodní rezervaci Svobodova niva. – Ms. [depon. in: Správa NP Šumava, středisko Sušice].

Farkač J., Král D. & Škorpík M. [eds] (2005): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí: Red list of thretened species in the Czech Republic. Invertebrates. – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Praha, 760 p.

Grulich V. & Chobot K. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Cévnaté rostliny. − Příroda, Praha, 35: 1–178.

Hauser T. (2022): Lichenologický inventarizační průzkum PR Svobodova niva: Závěrečná zpráva. – Ms. [depon. in: Ústřední seznam ochrany přírody, AOPK ČR, Praha].

Hejda R., Farkač J. & Chobot K. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. – Příroda, Praha, 36: 1–611.

Hlaváč J. (2020): Měkkýši (Mollusca) přírodních rezervací Svobodova niva a Datelovská strž na Šumavě. – Erica, Plzeň, 47–61.

Chobot K. & Němec M. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Obratlovci. – Příroda, Praha, 34: 1–182.

Chytrý M., Kučera T., Kočí M., Grulich V. & Lustyk P. [eds] (2010): Katalog biotopů České republiky. − Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 445 p.

Kaplan Z., Danihelka J., Chrtek J. jun., Kirschner J., Kubát K., Štech M. & Štěpánek J. [eds] (2019): Klíč ke květeně České republiky. Ed. 2. – 1168 p., Academia, Praha.

Kučera J. & Váňa J. (2005): Seznam a červený seznam mechorostů České republiky. – Příroda, Praha, 23: 1–104.

Kučera J., Váňa, J. & Hradílek Z. (2012): Bryophyte flora of the Czech Republic: updated checklist and Red List and a brief analysis: Bryoflóra České republiky: aktualizace seznamu a červeného seznamu a stručná analýza. – Preslia. 84/3: 813–850.

Liška J. & Palice Z. (2010): Červený seznam lišejníků České republiky (verze 1.1). – Příroda, Praha, 29: 3–66.

Malíček J. (2023): Červený seznam lišejníků ČR dle DaLiBora pro rok 2023. – Atlas českých lišejníků; URL: https://dalib.cz/data/redlist

Malíček J., Palice Z., Bouda F., Knudsen K., Šoun J., Vondrák J. & Novotný P. (2023): Atlas českých lišejníků. – dalib.cz [30. 10. 2024].

Matějková I. (2006): Botanické posouzení PR Svobodova niva. – Ms. [depon. in: Správa NP Šumava, středisko Sušice].

Matějková I. (2016): Plán péče o přírodní rezervaci Svobodova niva. – Ms. [depon. in: Správa NP a CHKO Šumava]; online: https://drusop.aopk.gov.cz/ost/chrobjekty/zchru/index.php?SHOW_ONE=1&ID=2014

Neuhäuslová Z., Moravec J., Chytrý M., Sádlo J., Rybníček K., Kolbek J. & Jirásek J. (1997): Mapa potenciální přirozené vegetace ČR. 1 : 500 000. – Botanický ústav AV ČR, Průhonice, 1 p.

Neuhäuslová Z. et al. (1998): Mapa přirozené potenciální vegetace České republiky. – Academia, Praha. 241 p.

Poleno Z. & Vacek S. et al. (2007): Pěstování lesů II – Teoretická východiska pěstování lesů. 1. vyd. – Lesnická práce, Kostelec nad Černými Lesy, 463 p.

Pyšek P., Sádlo J., Chrtek J. Jr., Chytrý M., Kaplan Z., Pergl J., Pokorná A., Axmanová I., Čuda J., Doležal J., Dřevojan P., Hejda M., Kočár P., Kortz A., Lososová Z., Lustyk P., Skálová H., Štajerová K., Večeřa M., Vítková M., Wild J. & Danihelka J. (2022): Catalogue of alien plants of the Czech Republic (3rd edition): species richness, status, distributions, habitats, regional invasion levels, introduction pathways and impacts. – Preslia, Praha, 94: 447–577.

Quitt E. (1975): Mapa klimatických oblastí ČSR: 1 : 500 000. – Geografický ústav ČSAV, Brno.

Vicherová R. & Kolářová E. (2023): Bryologický inventarizační průzkum PR Svobodova niva: Závěrečná zpráva. – Ms. [depon. in: Ústřední seznam ochrany přírody, AOPK ČR, Praha].

Wild J., Kaplan Z., Danihelka J., Petřík P., Chytrý M., Novotný P., Rohn M., Šulc V., Brůna J., Chobot K., Ekrt L., Holubová D., Knollová I., Kocián P., Štech M., Štěpánek J. & Zouhar V. (2019): Plant distribution data for the Czech Republic integrated in the Pladias database. – Preslia, Praha, 91: 1–24. [https://pladias.cz/]

Zahradnický J. & et Mackovčin P. [eds] et al. (2004): Plzeňsko a Karlovarsko. – In: Mackovčin P. et Sedláček M. [eds]: Chráněná území ČR, svazek XI, AOPK ČR a EkoCentrum Brno, Praha, 588 p.

AOPK ČR 2025. Nálezová databáze ochrany přírody (NDOP). [on-line databáze; https://ndop.nature.cz/]. [cit. 9. 10. 2025]

AOPK ČR 2025. Ústřední seznam ochrany přírody (ÚSOP). [on-line databáze; https://drusop.nature.cz/portal/]. [cit. 9. 10. 2025]

https://aopkcr.maps.arcgis.com/home/gallery.html

http://www.uhul.cz/mapy-a-data/katalog-mapovych-informaci

https://archivnimapy.cuzk.cz/uazk/pohledy/archiv.html

https://data.nature.cz/

https://geoportal.cuzk.cz/

https://heis.vuv.cz/

https://hub.agrigis.cz/

https://mapy.geology.cz/geocr50/#
https://mapy.geology.cz/pudy/

4.3 Seznam používaných zkratek

AOPK	Agentura ochrany přírody a krajiny
DP	dílčí plocha
EVL	evropsky významná lokalita
CHKO	chráněná krajinná oblast
CHOPAV	chráněná oblast přirozené akumulace vod
IUCN	International Union of Conservation of Nature (Mezinárodní unie pro ochranu přírody)
KN	katastr nemovitostí
LHC	lesní hospodářský celek
LHP	lesní hospodářský plán
LHO	lesní hospodářské osnovy
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NP	národní park
OP	ochranné pásmo
OPRL	oblastní plán rozvoje lesa
PO	ptačí oblast
PR	přírodní rezervace
SLT	soubor lesních typů
ZCHÚ	zvláště chráněné území

4.4. Podklady pro plán péče zpracoval

Ořešák – spolek pro ochranu přírody, z. s., Plánice 302
Říjen 2025

Spolupráce: Ing. Ladislav Řezník, Správa NP Šumava (lesnictví)

Plán péče není dílem autorským, ale úředním podle § 3 písm. a) zákona č. 121/2000 Sb. (autorský zákon).

5. Přílohy

Tabulky: Příloha T1 – **Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich**
(Tabulka k bodu 2.4.1 a k bodu 3.1.2)

Příloha T2 – **Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich**
(Tabulka k bodům 2.4.2 a 2.4.3 a k bodu 3.1.2)

Mapy: Příloha M1 – **Orientační mapa s vyznačením území**

Příloha M2 – **Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma**

Příloha M3a – **Mapa dílčích ploch a objektů, lesnická mapa porostní (LHC Nýrsko)**

Příloha M3b – **Mapa dílčích ploch a objektů**

Příloha M4 – **Lesnická mapa typologická**

Příloha M5 – **Mapa stupňů přirozenosti lesních porostů**

Příloha M6 – **Mapa biotopů (aktualizace mapování biotopů Natura 2000)**

Příloha M7 – **Historický letecký snímek z 50. let 20. století**

Vrstvy: Příloha V1 – **Digitální grafické znázornění průběhu hranic dílčích ploch**

Fotografie: Příloha F1 – **Vybraná fotodokumentace**

Protokol o způsobu vypořádání připomínek, kterým se zároveň plán péče schvaluje

Příloha T1 **– Popis lesních porostů a výčet plánovaných zásahů v nich**

označení JPRL/dílčí plochy	část JPRL/dílčí plochy	výměra (ha)	číslo rámcové směrnice/ porostní typ	dřeviny	zastoupení dřevin (%)	stupeň přiroze-nosti	doporučený zásah	naléhavost	Poznámka (další charakteristika, významné druhy atd.)
LHC 318002 Železná Ruda									
76C10/4/2	2	0,50	1A	BK	60	3.	Zcela ponechat samovolnému vývoji.	1	V LHP bez zásahu.
				JS	20				
				KL	20				
76C10/4/2	4	3,16	1A	JS	100				
76C10/4/2	10	3,16	1A	JS	49	3.	Zcela ponechat samovolnému vývoji.	1	V LHP bez zásahu.
				BK	20				
				BR	20				
				KL	5				
				OS	5				
				SM	1				
				LP	+				
				JV	+				
				JR	+				
76C6	6	0,06	1B	SM	100	7.	Provést silný výchovný zásah s cílem rozvolnění monokulturní porostní skupiny SM a snížení zápoje na 6.	2	Výchovný zásah 0,56 ha / 60 m^3

Zastoupení dřevin převzato z platného LHP a upraveno na základě terénního šetření

Vysvětlivky k příloze T1:

Stupně naléhavosti jednotlivých zásahů:
1. stupeň – zásah nutný (nelze odložit, je nutný pro zachování předmětu ochrany),
2. stupeň – zásah potřebný (jeho neprovedení neohrožuje existenci předmětu ochrany, zhorší však jeho kvalitu),
3. stupeň – zásah doporučený (odložitelný, jeho neprovedení v období platnosti plánu péče neohrožuje existenci ani kvalitu předmětu ochrany, jeho provedení však povede k jeho zlepšení).

Stupeň přirozenosti:
1. stupeň – les původní neboli prales
2. stupeň – les přírodní
3. stupeň – les přírodě blízký
4. stupeň – les nově ponechaný samovolnému vývoji

5. stupeň – les významný pro biodiverzitu
6. stupeň – les produkční - stanovištně původní
7. stupeň – les nepůvodní

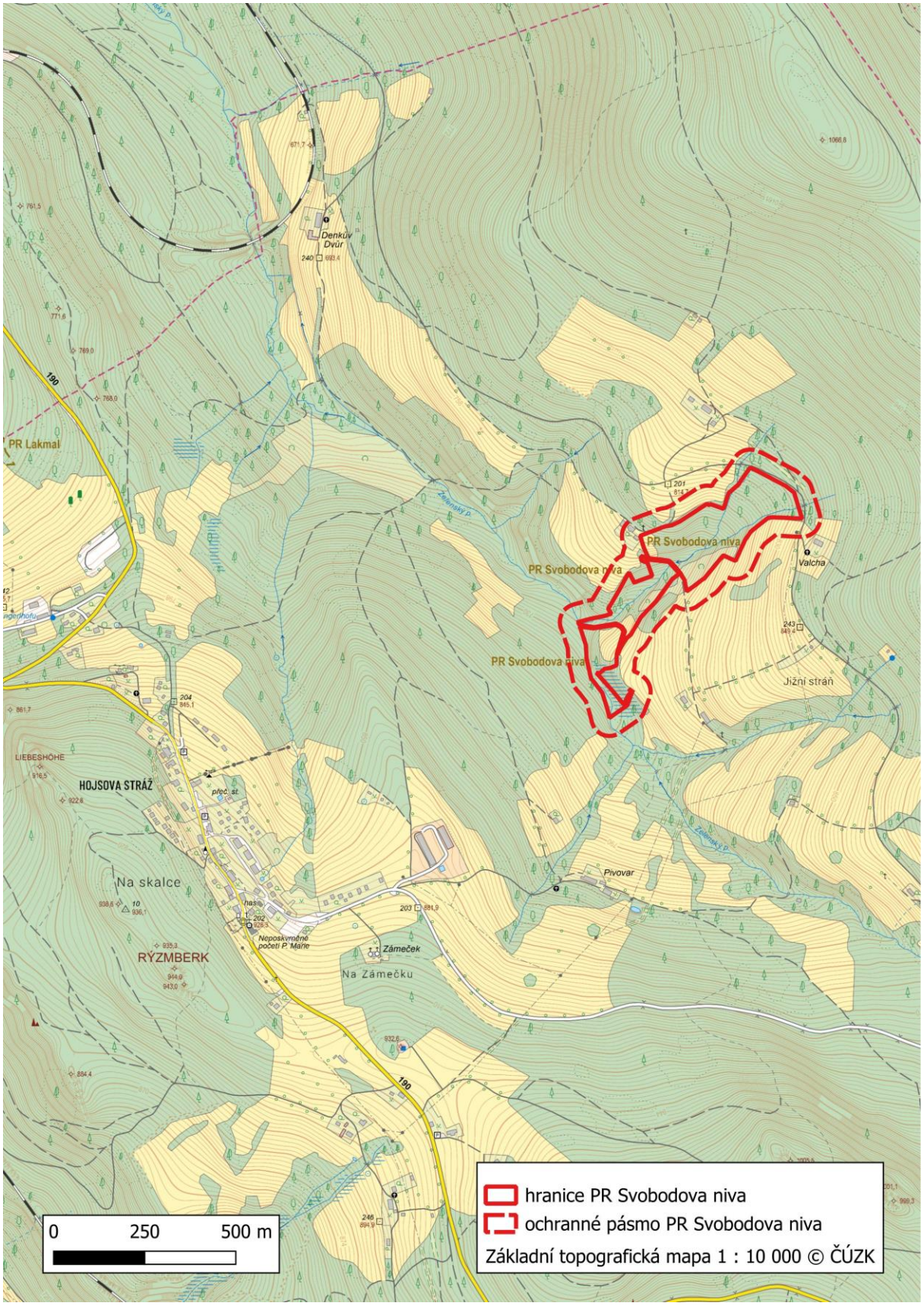
Příloha T2 – Popis dílčích ploch a objektů mimo lesní pozemky a výčet plánovaných zásahů v nich (tab. k bodům 2.4.3 a 3.1.2)

označení dílčí plochy	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost	termín provedení	interval provádění
2 Mladší sukcesní stadia lesních porostů	1,1899	Severní až střední část PR – v převaze mladší sukcesní stadia údolních jasanovo-olšových luhů (s elementy suťových lesů a květnatých bučin), s hojným zastoupením *Betula pendula*. Místy se vyvinuly javorové a jasanové mlaziny. Zbytky starých kamenných zídek jsou porostlé letitými exempláři buku, javoru a jasanu. V podrostu zjištěny hlavně hájové druhy: kopytník evropský (*Asarum europaeum*), bažanka vytrvalá (*Mercurialis perennis*), plicník tmavý (*Pulmonaria obscura*) a další. Z doprovodných dřevin se vyskytují javor mléč (*Acer platanoides*), smrk ztepilý (*Picea abies*), topol osika (*Populus tremula*), jeřáb ptačí (*Sorbus aucuparia*). V keřovém patře líska obecná (*Corylus avellana*) a hlohy (*Crataegus* sp.). Bylinné patro druhově středně bohaté až mírně ochuzené, uplatňují se v něm jak druhy květnatých bučin (pitulník horský – *Galeobdolon montanum*, lýkovec jedovatý – *Daphne mezereum*, kokořík přeslenitý – *Polygonatum verticillatum* aj.), tak některé taxony typické pro paseky (např. starček vejčitý – *Senecio ovatus*) a ostružiníky (*Rubus* sp.). Ze vzácnějších druhů přítomny lilie zlatohlavá (*Lilium martagon*) a měsíčnice vytrvalá (*Lunaria rediviva*). Cíl péče: bezzásahový režim na většině plochy (prioritu má ochrana přírodních procesů). Dle potřeby vyřezávky dřevinného náletu pod vedením elektrického napětí. V případě nadměrného zápoje stromového patra v místě výskytu bohatších populací zákonem chráněné lilie zlatohlavé je vhodné provést citlivé proředění náletových dřevin (lesní porosty jsou zatím příznivě rozvolněné, i vzhledem k odumírání mladých jasanů v důsledku houbových chorob).	Bezzásahový režim.	-	-	-
			Vyřezávky náletových dřevin pod elektrovodem.	3	Optimálně mimo hnízdní období ptactva (2. polovina srpna až konec února).	1× 10–15 let
			Citlivé rozvolňování dřevinného náletu.	3	Mimo hnízdní období ptactva (2. polovina srpna až konec února).	pouze v případě nadměrného zápoje stromového patra

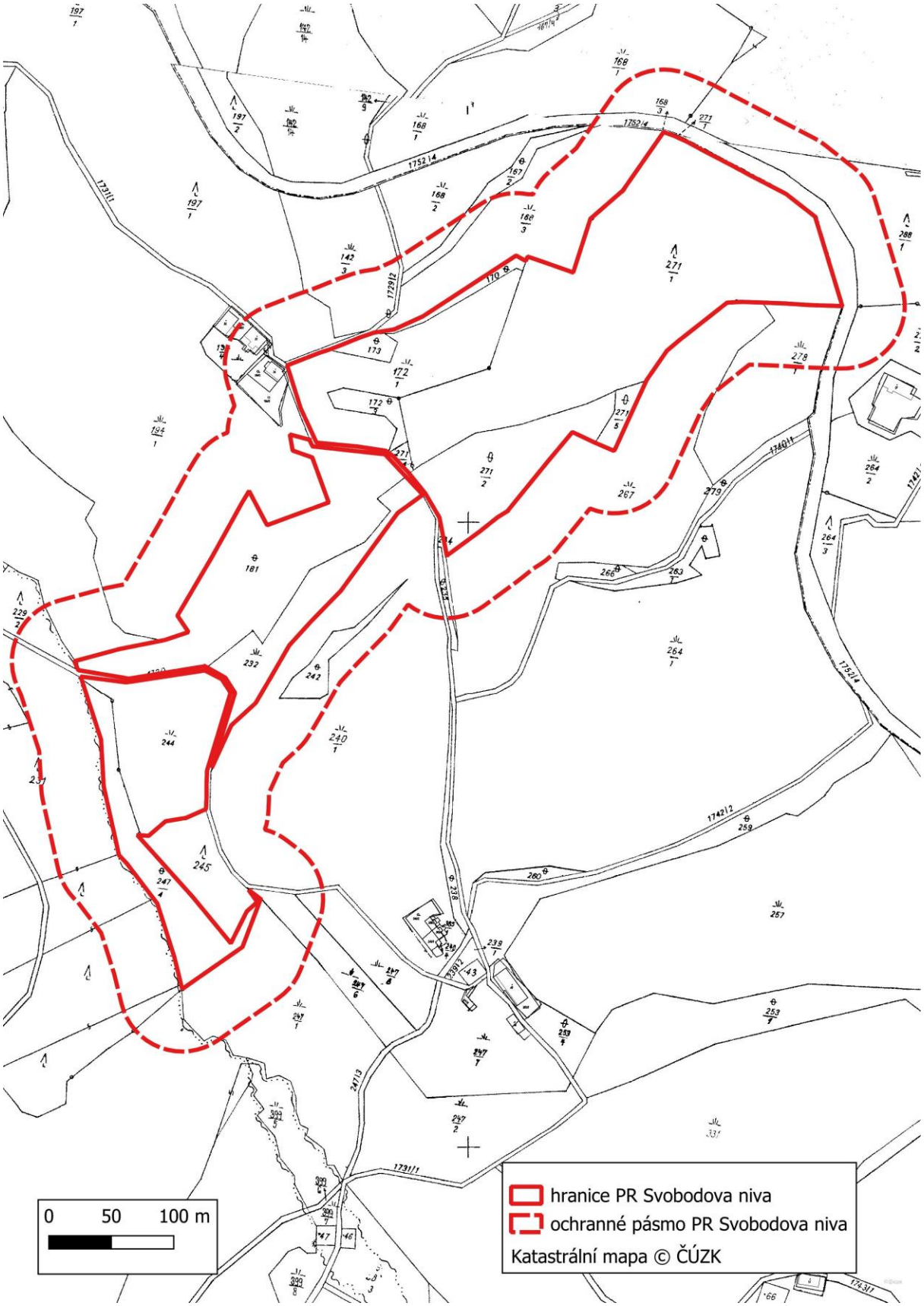
označení dílčí plochy	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost	termín provedení	interval provádění
3 Mezofilní loučka u samoty	0,0919	Jižně exponovaná mezofilní loučka v severní části PR, druhově středně bohatá, občasně kosená, částečně zarůstající náletovými dřevinami (jasan, bříza, javor, buk, šípek, jeřáb). Po vegetační stránce jde o mírně degradovanou mezofilní ovsíkovou louku. Historická lokalita zákonem chráněného vstavače bezového (*Dactylorhiza sambucina*). V převaze výběžkaté druhy trav, hlavně psineček tenký (*Agrostis capillaris*) a medyněk měkký (*Holcus mollis*). Místy hojně zastoupen ovsík vyvýšený (*Arrhenatherum elatius*). Výskyt celé řady dvouděložných druhů včetně svízelu bílého (*Galium album*), chrastavce rolního (*Knautia arvensis*), klinopádu obecného (*Clinopodium vulgare*), hvozdíku kropenatého (*Dianthus deltoides*), mateřídoušky vejčité (*Thymus pulegioides*), violky psí (*Viola canina*), chrpy luční (*Centaurea jacea*) aj. Ojedinělý výskyt vzácné lněnky pyrenejské (*Thesium pyrenaicum*). Ve spodní části loučky zjištěna expanze ostružiníků a maliníku. Zmlazující dřeviny jsou lokálně poškozovány lesní zvěří. Cíl péče: pravidelné kosení lučních porostů z důvodu potřeb vlastníka pozemku (lze předpokládat pozitivní efekt na druhovou pestrost rostlin i některých skupin bezobratlých).	Kosení.	3	Termín seče lze přizpůsobit potřebám vlastníka.	optimálně každoroční seč nebo seč 1× za 2 roky
4 Sukcesní plocha dotčená vedením elektrického napětí	0,877	Sukcesní plocha ve východní části PR. Druhotné bezlesí zarůstající náletovými dřevinami, hlavně javorem klenem, dále i smrkem a jasanem. Mozaika dřevinného náletu a zbytků dlouhodobě neobhospodařovaných mezofilních ovsíkových porostů (s elementy vlhkých pcháčových luk), které jsou druhově chudší, s medyňkem měkkým, psinečkem tenkým, pcháčem různolistým (*Cirsium heterophyllum*), svízelem bílým, pcháčem bahenním (*Cirsium palustre*) a bedrníkem větším (*Pimpinella major*). Ze vzácnějších druhů se roztroušeně vyskytuje lilie zlatohlavá, ojediněle vemeník zelenavý (*Platanthera chlorantha*). Pod elektrovodem místy expanze pasekové vegetace s ostružiníky a maliníkem. Cíl péče: bezzásahový režim (ochrana přírodních procesů). Dle potřeby vyřezávky dřevinného náletu pod vedením elektrického napětí.	Bezzásahový režim.	-	-	-
			Vyřezávky náletových dřevin pod elektrovodem.	3	Optimálně mimo hnízdní období ptactva (2. polovina srpna až konec února).	1× 10–15 let

označení dílčí plochy	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost	termín provedení	interval provádění
5 Přírodě blízké lesní porosty na pravobřež-ním přítoku Zelenského potoka	2,0419	Sukcesní lesní porosty ve střední části PR, souvisle vyvinuté, věkově i prostorově rozrůzněné, s pestrou dřevinnou skladbou, bohatě vyvinutým bylinným podrostem a dostatečným množstvím mrtvé dřevní hmoty. V převaze společenstva údolních olšin s olší lepkavou a elementy suťových lesů (olše šedá pouze v příměsi), místy v kombinaci s fragmenty porostů acidofilních bučin. Některé porosty mají polopralesovitý charakter. Výskyt lípy srdčité (*Tilia cordata*) a lípy velkolisté (*Tilia platyphyllos*), příměsi mohutné exempláře listnatých stromů, roztroušeně zmlazení jilmu drsného (*Ulmus glabra*). U vodoteče drobná prameniště s devětsilem bílým (*Petasites albus*), vrbinou hajní (*Lysimachia nemorum*), kozlíkem dvoudomým (*Valeriana dioica*) a vitálními populacemi mokrýše vstřícnolistého (*Chrysosplenium oppositifolium*). Ze vzácnějších druhů výskyt udatny lesní (*Aruncus dioicus*), vemeníku zelenavého, lilie zlatohlavé, měsíčnice vytrvalé, chrastavce lesního (*Knautia dipsacifolia*) a pryskyřníku platanolistého (*Ranunculus platanifolius*). Vysoká diverzita lišejníků, na které se podílejí i vzácnější druhy. Cíl péče: bezzásahový režim (ochrana přírodních procesů).	Bezzásahový režim.	-	-	-
6 Lesní porosty a prameniště v údolí Zelenského potoka	1,1501	Jižní až jihozápadní část PR, v převaze sukcesní porosty údolních olšin s dm olší lepkavou (*Alnus glutinosa*), z doprovodných dřevin smrk, bříza a javor klen. V podrostu hojně ostřice třeslicovitá (*Carex brizoides*) a kapradiny, hlavně papratka samičí (*Athyrium filix-femina*) a kapraď samec (*Dryopteris filix-mas*). Zastoupeny také některé elementy vlhkých pcháčových luk včetně škardy bahenní (*Crepis paludosa*), skřípiny lesní (*Scirpus sylvaticus*) a pcháče bahenního (*Cirsium palustre*). Porůznu vyvinuta drobná lesní prameniště, druhově středně bohatá, s hojným zastoupením řeřišnice hořké (*Cardamine amara*), ostřice oddálené (*Carex remota*), vrbiny hajní, ptačince mokřadního (*Stellaria alsine*). Přítomny také elementy vegetace horských a podhorských toků (zblochan vzplývavý – *Glyceria fluitans*, blatouch bahenní – *Caltha palustris*, krabilice chlupatá – *Chaerophyllum hirsutum*) a elementy lučních pramenišť (vrbovka bahenní – *Epilobium palustre*, ostřice ježatá – *Carex echinata*). V jižní značně podmáčené části plochy vyvinuta heterogenní mokřadní vegetace s hojnou vrbou ušatou (*Salix aurita*) a příměsí břízy, lísky a buku. Do DP zasahuje také vzrostlá smrková monokultura bez bylinného patra. V lesních porostech se nachází dostatek mrtvé dřevní hmoty v různém stadiu rozkladu. Vysoká diverzita lišejníků, na které se podílejí i vzácnější druhy. Cíl péče: bezzásahový režim (ochrana přírodních procesů).	Bezzásahový režim.	-	-	-

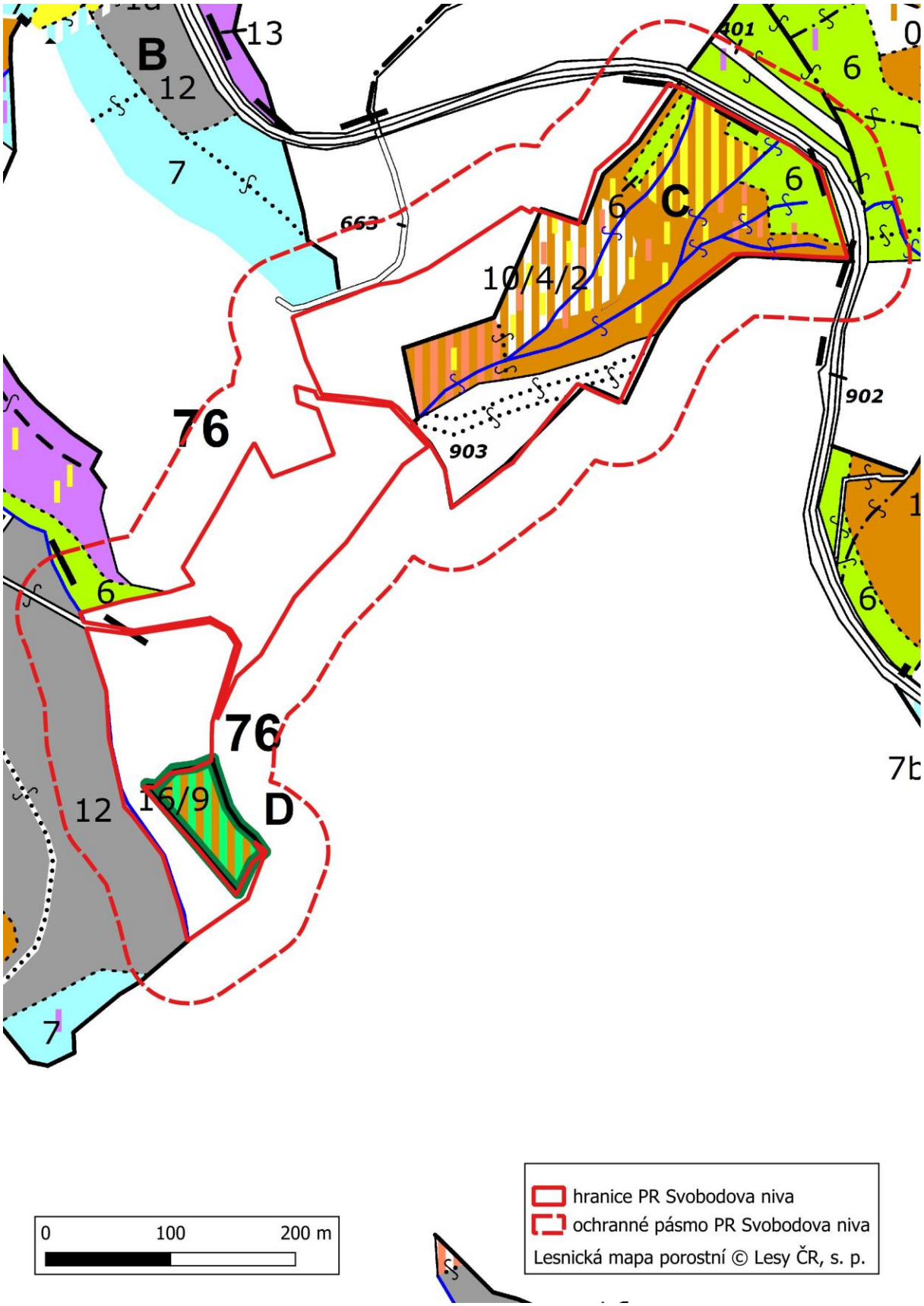
označení dílčí plochy	výměra (ha)	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost	termín provedení	interval provádění
7 Mezofilní loučka nad nivou Zelenského potoka	0,38	Dlouhodobě neobhospodařovaná mezofilní (ovsíková) loučka na severně exponovaném svahu, s elementy vlhkých pcháčových luk. Druhově chudší travinobylinné porosty s hojným zastoupením pcháče různolistého a psinečku tenkého. Z doprovodných druhů zvýšený výskyt třezalky skvrnité (*Hypericum maculatum*), medyňku měkkého, bedrníku většího a kostřavy červené (*Festuca rubra*). Lokálně expanze ostružiníků. Loučka pozvolna, především v okrajových partiích, zarůstá náletovými dřevinami (smrk, vrba jíva, javor klen), uprostřed plochy se nacházejí vzrostlé solitérní smrky. V letním období slouží luční porosty jako význačná potravní základna pro některé druhy motýlů, hlavně díky rozkvetlým pcháčům. Cíl péče: bezzásahový režim. V případě nadměrné expanze náletových dřevin je vhodné uvolnit dřevinný nálet ve střední části DP, tzn. proředit vzrostlé smrky.	Bezzásahový režim.	-	-	-
			Případná selektivní probírka smrku.	3	optimálně v období vegetačního klidu	jednorázově v období platnosti plánu péče

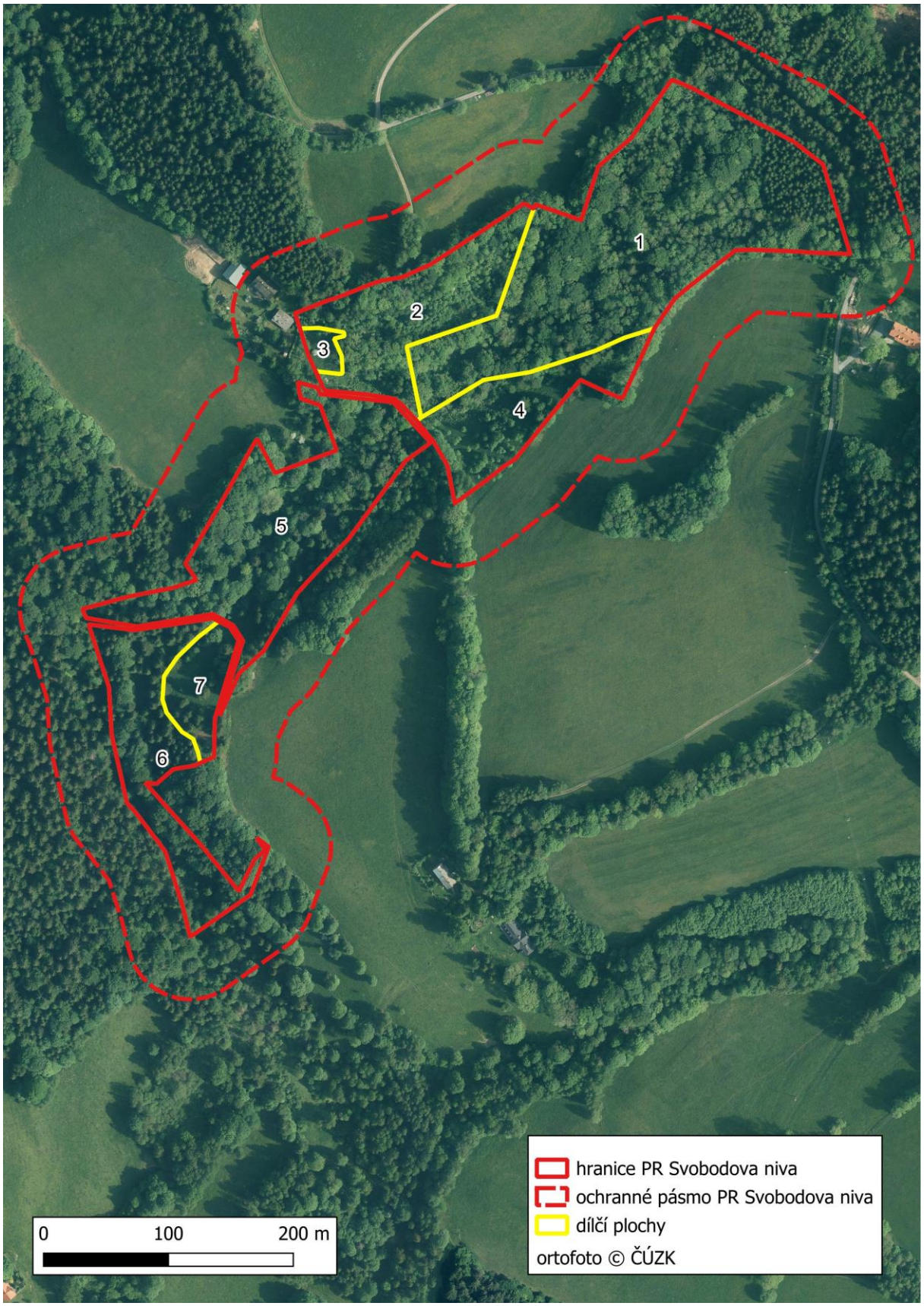
Příloha M1 – **Orientační mapa s vyznačením území**

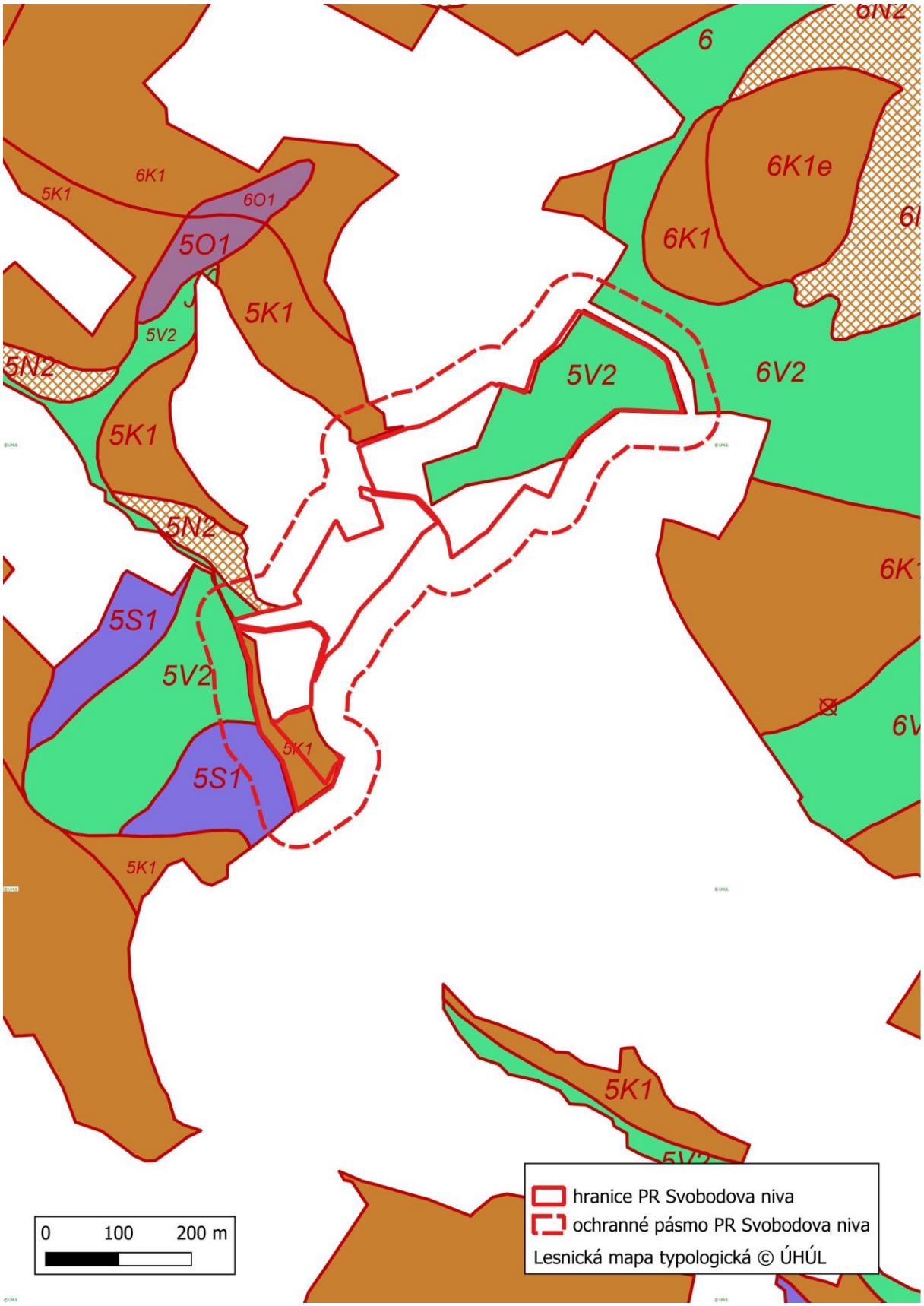
Příloha M2 – **Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ a jeho ochranného pásma**

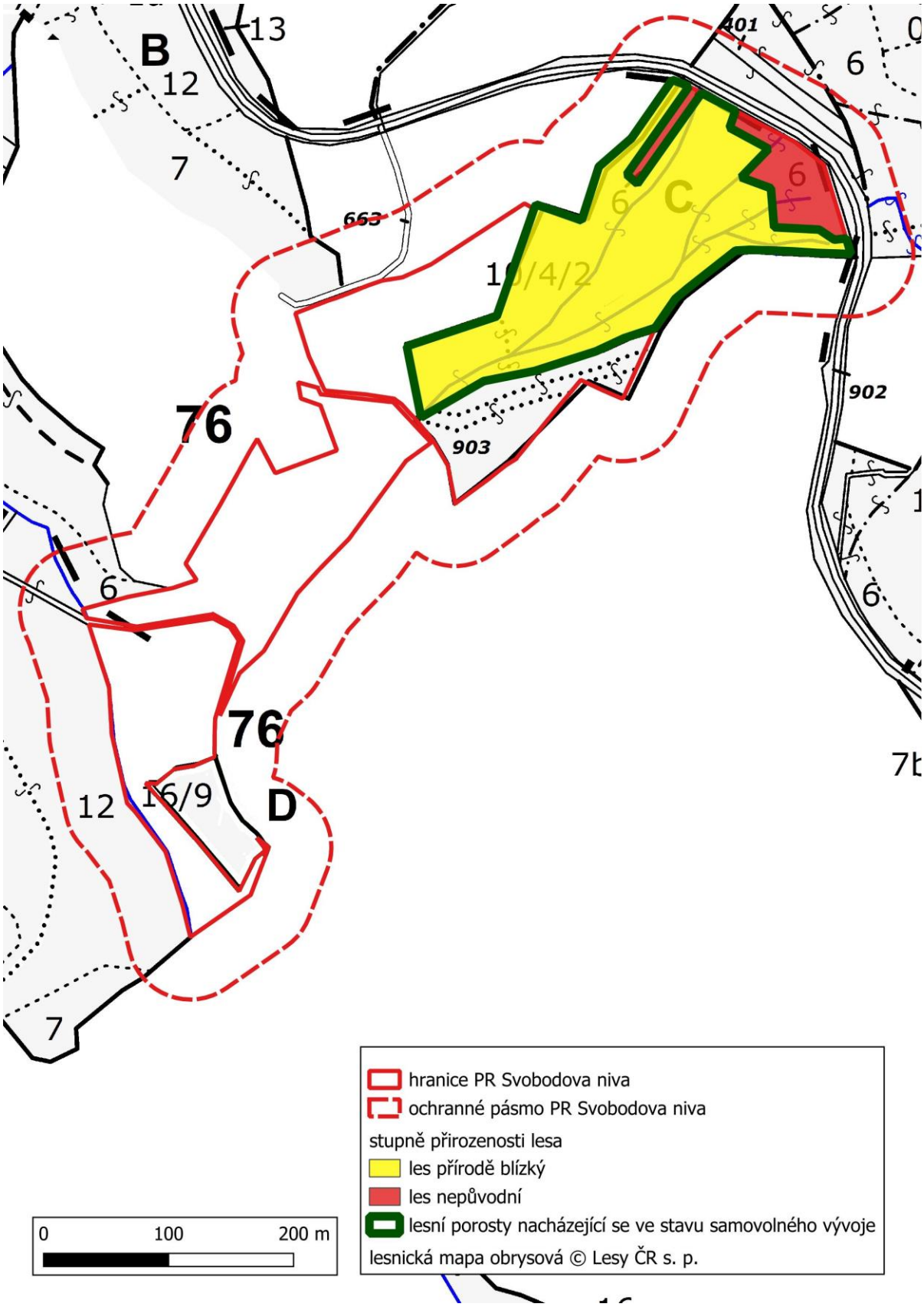
Příloha M3a – **Mapa dílčích ploch a objektů, lesnická mapa porostní (LHC Nýrsko)**

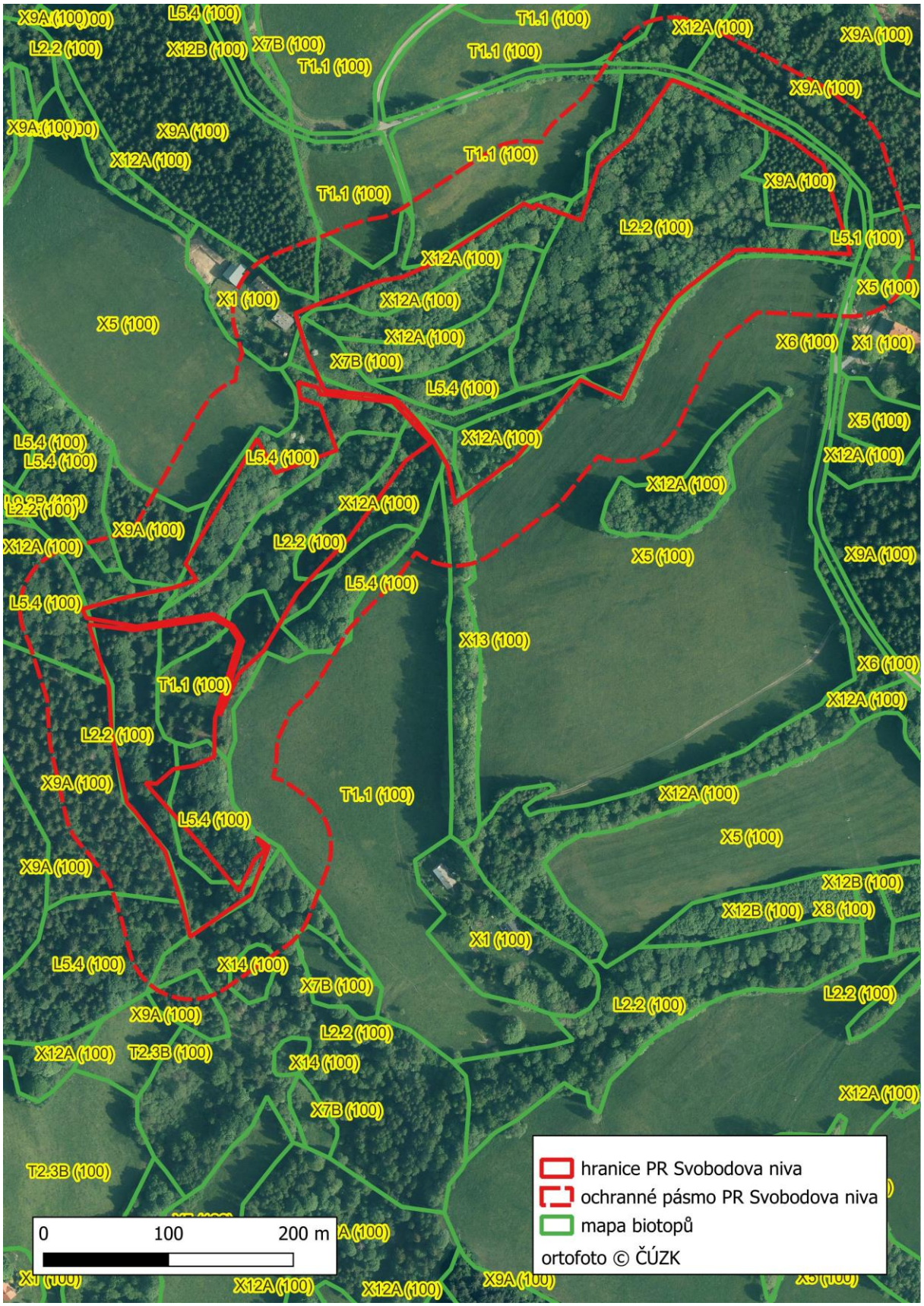
Příloha M3b – **Mapa dílčích ploch a objektů** (DP 1: lesní pozemek; DP 2–7: nelesní pozemky).

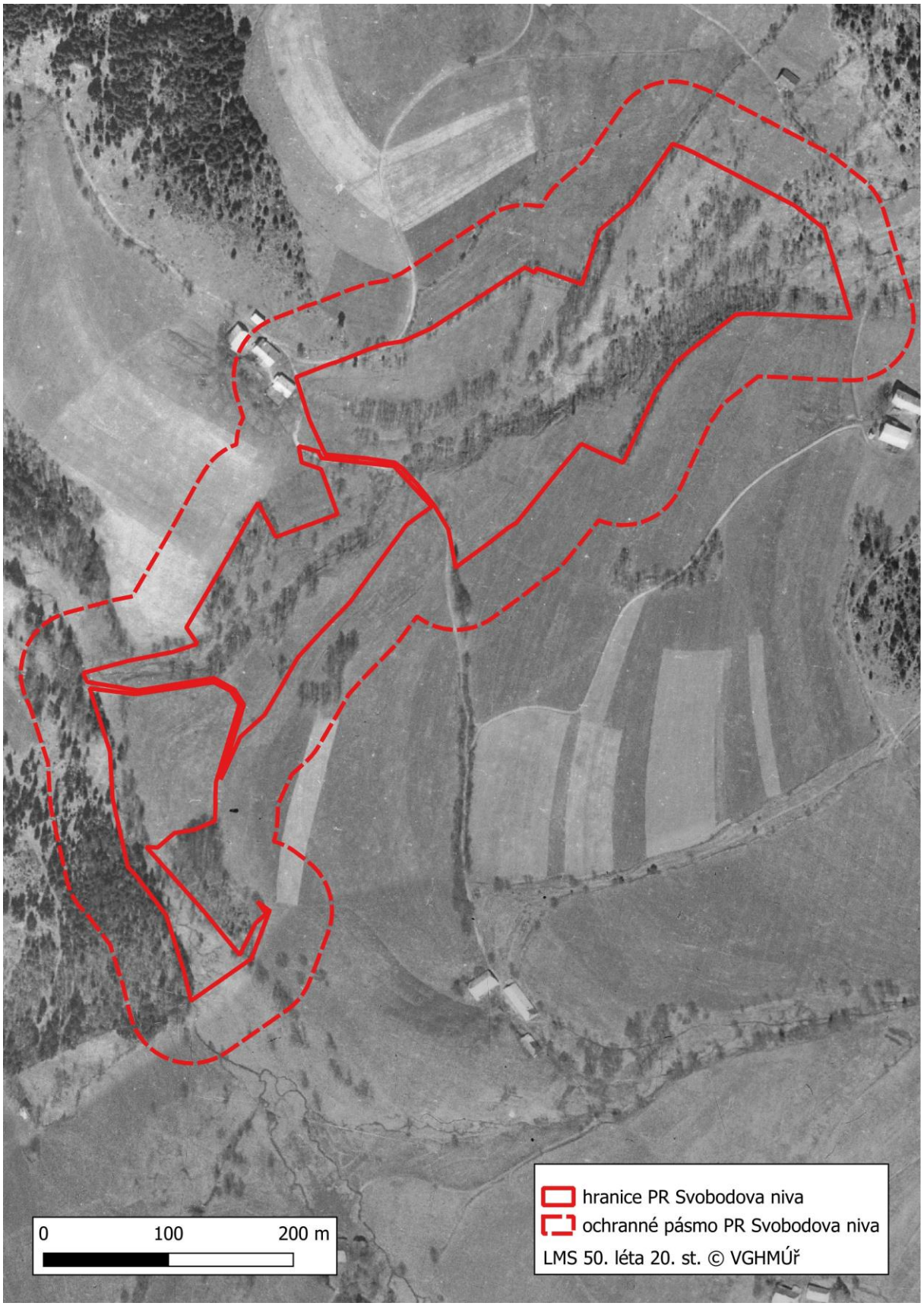
Příloha M4 – **Lesnická mapa typologická**

Příloha M5 – **Mapa stupňů přirozenosti lesních porostů**

Příloha M6 – **Mapa biotopů (aktualizace mapování biotopů Natura 2000)**

Příloha M7 – **Historický letecký snímek z 50. let 20. století**

F1 – Vybraná fotodokumentace

Foto 1. Pohled na PR Svobodova niva ze severní strany. Červenec 2025.

Foto 2. Ochranářsky významný porost údolní olšiny s elementy suťových lesů a vitální populací udatny lesní v bylinném patře. Dílčí plocha 1. Červenec 2025.

Foto 3. Polopralesovitý porost v severovýchodní části PR, věkově i prostorově diferencovaný, vzniklý přirozeným vývojem. Dílčí plocha 1. Červenec 2025.

Foto 4. Vitální exemplář lilie zlatohlavé ve fragmentu acidofilní bučiny v severovýchodní části PR. Dílčí plocha 1. Červenec 2025.

Foto 5. Mladý sukcesní porost s javorem klenem, jasanem a břízou v severní části lokality. Přírodním výběrem jsou selektovány slabší a poškozené dřeviny. Dílčí plocha 2. Červenec 2025.

Foto 6. Vitální populace lilie zlatohlavé ve spodní části dílčí plochy 2, s přesahem do údolní olšiny v dílčí ploše 1 (střední část lokality). Červenec 2025.

Foto 7. Mladý sukcesní porost v západní části dílčí plochy 2, s hojným zmlazením javoru klenu, který trpí okusem od lesní zvěře. Červenec 2025.

Foto 8. Pohled do interiéru acidofilní bučiny, věkově i prostorově diferencované. Dílčí plocha 1, severovýchodní část PR. Červenec 2025.

Foto 9. Reprezentativní lesní prameniště s mokrýšem vstřícnolistým ve střední části PR. Dílčí plocha 5. Červenec 2025.

Foto 10. Druhově středně bohatá mezofilní ovsíková loučka v severní části PR, u samoty. Dílčí plocha 3. Červenec 2025.

Foto 11. Zbytky mezofilních ovsíkových louček zarůstajících náletovými dřevinami, které jsou průběžně likvidovány pod elektrovodem. Východní část PR, dílčí plocha 4. Červenec 2025.

Foto 12. Kvetoucí exempláře vemeníku zelenavého v podrostu přírodě blízkého lesa ve střední části lokality. Dílčí plocha 5. Červenec 2025.

Foto 13. Polopralesovitý porost údolní olšiny na pravobřežním přítoku Zelenského potoka. Jihozápadní část PR, dílčí plocha 5. Červenec 2025.

Foto 14. Trouchnivějící kmeny listnatých stromů poskytují příhodné podmínky pro rozvoj různých mechorostů a hub. Niva Zelenského potoka, dílčí plocha 6. Červenec 2025.

Foto 15. Mezofilní loučka v jihozápadní části PR s hojným zastoupením pcháče různolistého, který v době květu láká do travních porostů různé druhy motýlů. Dílčí plocha 7. Červenec 2025.